

ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

¹ Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ
*Δαυίδ, υἱοῦ Ἀβραάμ.

² Ἀβραάμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαάκ δὲ
ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε
τὸν Ἰούδαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ·

³ Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρὲς καὶ τὸν
Ζαρὰ ἐκ τῆς Θάμαρ· Φαρὲς δὲ ἐγέννησε
τὸν Ἑσρῶμ· Ἑσρῶμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ·

⁴ Ἀράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ· Ἀμιναδάβ
δὲ ἐγέννησε τὸν Ναασσών· Ναασσών δὲ
ἐγέννησε τὸν Σαλμών· ⁵ Σαλμών δὲ ἐγέννησε
τὸν †Βοοζ ἐκ τῆς Ῥαχάβ· †Βοοζ δὲ ἐγέννησε
τὸν §Ωβῆδ ἐκ τῆς Ῥούθ· *Ωβῆδ δὲ ἐγέννησε
τὸν Ἰεσσαί· ⁶ Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησε τὸν †Δαυίδ
τὸν βασιλέα.

‡Δαυίδ δὲ §ὸ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν
*Σολομῶνα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου· ⁷ Σολομών
δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ· Ῥοβοάμ δὲ ἐγέννησε
τὸν Ἀβιά· Ἀβιά δὲ ἐγέννησε τὸν †Ἀσά· ⁸ Ἀσά δὲ
ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησε
τὸν Ἰωράμ· Ἰωράμ δὲ ἐγέννησε τὸν †Οζίαν·

* **1:1** δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † **1:5** βοοζ | βοες
CT ‡ **1:5** βοοζ | βοες CT § **1:5** ωβηδ | ιωβηδ CT * **1:5**
ωβηδ | ιωβηδ CT † **1:6** δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH
‡ **1:6** δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § **1:6** ο βασιλευς
| — CT * **1:6** σολομωνα | σολομωντα TR † **1:7** ασα ασα |
ασαφ ασαφ CT ‡ **1:8** οζιαν οζιας | οζειαν οζειας TH WH

9 Ὄζιας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὑαχαζ· Ἐχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν· 10 Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν *Μανασσῆ· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν †Ἀμῶν· Ἀμῶν δὲ ἐγέννησε τὸν ‡Ἰωσίαν· 11 Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος.

12 Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ· Σαλαθιήλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ· 13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιούδ· Ἀβιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἑλιακεῖμ· Ἐλιακεῖμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζῶρ· 14 Ἀζῶρ δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδῶκ· Σαδῶκ δὲ ἐγέννησε τὸν *Ἀχειμ· Ἀχειμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιούδ· 15 Ἐλιούδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε τὸν †Ματθάν· Ματθάν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακῶβ· 16 Ἰακῶβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς, ὁ λεγόμενος Χριστός.

17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως ‡Δαυὶδ γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ §Δαυὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικεσίας

§ 1:9 αχαζ αχαζ | αχας αχας WH * 1:10 μανασση | μανασσην PCK † 1:10 αμων αμων | αμωσ αμωσ CT ‡ 1:10 ιωσιαν ιωσιας | ιωσηιαν ιωσηιας TH WH § 1:13 ελιακειμ ελιακειμ | ελιακιμ ελιακιμ NA SBL * 1:14 αχειμ αχειμ | αχιμ αχιμ NA SBL † 1:15 ματθαν ματθαν | μαθθαν μαθθαν WH ‡ 1:17 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 1:17 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH

Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσαρες.

¹⁸ Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ *γέννησις οὕτως ἦν· μνηστευθείσης †γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῷ Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτούς, εὐρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ Πνεύματος Ἁγίου.

¹⁹ Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ θέλων αὐτήν ‡παραδειγματίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. ²⁰ Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐνθυμηθέντος, ἰδού, ἄγγελος Κυρίου κατ’

ὄναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων, Ἰωσήφ, υἱὸς §Δαυίδ, μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν *Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεννηθὲν ἐκ Πνεύματος ἑστὶν Ἁγίου. ²¹ Τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.

²² Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ †τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,

²³ Ἰδού, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱόν,

καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ,

ὃ ἔστι μεθερμηνευόμενον, Μεθ’ ἡμῶν ὁ Θεός.

²⁴ ‡Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος

* **1:18** γεννησις | γενεσις CT † **1:18** γαρ | — CT ‡ **1:19** παραδειγματισαι | δειγματισαι CT § **1:20** δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * **1:20** μαριαμ | μαριαν NA SBL WH † **1:22** του | — CT ‡ **1:24** διεγερθεις | εγερθεις CT

Κυρίου· καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
 25 καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκε §τὸν
 υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον· καὶ ἐκάλεσε τὸ
 ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

2

1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεὲμ τῆς
 Ἰουδαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως,
 ἰδοῦ, μάγοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο
 εἰς Ἱεροσόλυμα, 2 λέγοντες, Ποῦ ἐστὶν ὁ
 τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Εἶδομεν
 γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ
 ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. 3 Ἀκούσας δὲ
 *Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα
 Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτοῦ· 4 καὶ συναγαγὼν
 πάντας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τοῦ
 λαοῦ, ἐπυνθάνετο παρ' αὐτῶν ποῦ ὁ Χριστὸς
 γεννᾶται. 5 Οἱ δὲ †εἶπον αὐτῷ, Ἐν Βηθλεὲμ
 τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέγραπται διὰ τοῦ
 προφήτου,

6 Καὶ σὺ Βηθλεεὲμ, γῆ Ἰούδα,
 οὐδαμῶς ἐλαχίστη εἶ ἔν τοις ἡγεμόσιν Ἰούδα·
 ἐκ σοῦ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγούμενος,
 ὅστις ποιμανεῖ τὸν λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.

7 Τότε Ἡρώδης, λάθρα καλέσας τοὺς
 μάγους, ἠκρίβωσε παρ' αὐτῶν τὸν χρόνον

§ 1:25 τον υιον αυτης τον πρωτοτοκον 98.6% | υιον CT 0.5%

* 2:3 ηρωδης ο βασιλευς | ο βασιλευς ηρωδης CT † 2:5
 ειπον | ειπαν NA SBL WH

τοῦ φαινομένου ἀστέρος. ⁸ Καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς Βηθλεὲμ εἶπε, Πορευθέντες ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ εὔρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυνήσω αὐτῷ. ⁹ Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ βασιλέως ἐπορεύθησαν· καὶ ἰδοῦ, ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς, ἕως ἐλθὼν Ἰερίθ ἐπάνω οὗ ἦν τὸ παιδίον. ¹⁰ Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα, ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. ¹¹ Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, *εἶδον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς αὐτοῦ, καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. ¹² Καὶ χρηματισθέντες κατ' ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι πρὸς Ἡρώδη, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

¹³ Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδοῦ, ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ, λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἶπω σοί· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ ἀπολέσαι αὐτό. ¹⁴ Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴγυπτον, ¹⁵ καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος, Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα

‡ 2:8 ακριβως εξετασατε | εξετασατε ακριβως CT § 2:9 εστη | εσταθη CT * 2:11 ειδον | ευρον ST † 2:15 του | — CT

τὸν υἱὸν μου.

¹⁶ Τότε Ἡρώδης, ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐθυμώθη λίαν, καὶ ἀποστείλας ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὀρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. ¹⁷ Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

¹⁸ Φωνὴ ἐν Ῥαμᾶ ἠκούσθη,
 Σθρῆνος καὶ κλαυθμὸς καὶ ὄδυρμὸς πολὺς,
 Ῥαχὴλ κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς,
 καὶ οὐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί.

¹⁹ Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου, ἰδού, ἄγγελος Κυρίου *κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ, ²⁰ λέγων, Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασι γὰρ οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ παιδίου. ²¹ Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραήλ. ²² Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ Σῆρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεὶς δὲ κατ' ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, ²³ καὶ ἐλθὼν κατώκησεν εἰς πόλιν λεγομένην

‡ **2:17** υπο | δια CT § **2:18** θρηνος και 99% | — CT 0.7%

* **2:19** κατ οναρ φαινεται | φαινεται κατ οναρ CT † **2:21** ηλθεν | εισηλθεν CT ‡ **2:22** επι | — CT § **2:22** ηρωδου του πατρος αυτου | του πατρος αυτου ηρωδου CT

*Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

3

¹ Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται *Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας, ² †καὶ λέγων, Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ³ Οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ ῥηθεὶς ‡ὑπὸ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ,
Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου·
εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ.

⁴ Αὐτὸς δὲ ὁ ΣἸωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύνα αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφή *αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον. ⁵ Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα καὶ πᾶσα ἡ Ἰουδαία καὶ πᾶσα ἡ περίχωρος τοῦ Ἰορδάνου· ⁶ καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν τῷ †Ἰορδάνῃ ὑπ' αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν.

⁷ Ἴδων δὲ πολλοὺς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα ‡αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς, Γεννήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης

* 2:23 ναζαρετ | ναζαρεθ SCR * 3:1 ιωαννης | ιωανης WH
† 3:2 και | — WH ‡ 3:3 υπο | δια CT § 3:4 ιωαννης | ιωανης WH * 3:4 αυτου ην | ην αυτου CT † 3:6 ιορδανη | ιορδανη ποταμω CT ‡ 3:7 αυτου | — WH

ὀργῆς; ⁸ Ποιήσατε οὖν σκαρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας· ⁹ καὶ μὴ δόξητε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. ¹⁰ Ἦδη δὲ *καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ρίζαν τῶν δένδρων κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

¹¹ Ἐγὼ μὲν †βαπτίζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς τὰ ὑποδήματα βαστάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι ‡Αγίῳ. ¹² Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συναΐξει τὸν σῖτον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποθήκην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

¹³ Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Σίῳάννην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ. ¹⁴ Ὁ δὲ *Ἰωάννης διεκώλυεν αὐτόν, λέγων, Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι, καὶ σὺ ἔρχῃ πρὸς με; ¹⁵ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπε †πρὸς αὐτόν, Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην. Τότε ἀφίησιν αὐτόν. ¹⁶ ‡Καὶ βαπτισθεὶς ὁ

§ 3:8 καρπον αξιον | καρπους αξιους TR * 3:10 και | — CT
 † 3:11 βαπτιζω υμας | υμας βαπτιζω CT ‡ 3:11 αγιω | αγιω
 και πυρι ANT CT TR § 3:13 ιωαννην | ιωαννην WH * 3:14
 ιωαννης | — WH † 3:15 προς αυτον | αυτω WH ‡ 3:16 και
 βαπτισθεις | βαπτισθεις δε CT

Ἰησοῦς Ἰάνεβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδοῦ, *ἀνεώχθησαν †αὐτῶ οἱ οὐρανοί, καὶ εἶδε ‡τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν §καὶ ἐρχόμενον ἐπ’ αὐτόν. ¹⁷ Καὶ ἰδοῦ, φωνὴ ἐκ τῶν οὐρανῶν, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.

4

¹ Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου. ² Καὶ νηστεύσας ἡμέρας *τεσσαράκοντα καὶ νύκτας †τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπέίνασε. ³ Καὶ προσελθὼν ‡αὐτῶ ὁ πειράζων εἶπεν, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, §εἰπέ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται. ⁴ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε, Γέγραπται,

Οὐκ ἐπ’ ἄρτω μόνῳ ζήσεται *ἄνθρωπος, ἀλλ’ ἐπὶ παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ.

⁵ Τότε παραλαμβάνει αὐτόν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ †ἴστησιν αὐτόν ἐπὶ τὸ

§ 3:16 ανεβη ευθυς | ευθυς ανεβη CT * 3:16 ανεωχθησαν | ηνεωχθησαν NA SBL WH † 3:16 αυτω 99.3% | — SBL WH 0.3% ‡ 3:16 το πνευμα του 99.5% | πνευμα SBL WH 0.1% § 3:16 και | — SBL WH * 4:2 τεσσαρακοντα | τεσσαρακοντα CT † 4:2 τεσσαρακοντα | τεσσαρακοντα CT ‡ 4:3 αυτω ο πειραζων ειπεν | ο πειραζων ειπεν αυτω CT § 4:3 ειπε | ειπον WH * 4:4 ανθρωπος | ο ανθρωπος CT † 4:5 ιστησιν | εστησεν CT

περύγιον τοῦ ἱεροῦ, ⁶ καὶ λέγει αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γὰρ ὅτι

Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ·

καί,

Ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε,
μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

⁷ Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πάλιν γέγραπται, Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου. ⁸ Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ⁹ καὶ †λέγει αὐτῷ, Ταῦτα §πάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσῶν προσκυνήσῃς μοι. ¹⁰ Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὑπαγε *ὀπίσω μου, Σατανᾶ· γέγραπται γὰρ,

Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις,
καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

¹¹ Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδού, ἄγγελοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

¹² Ἀκούσας δὲ †ὁ Ἰησοῦς ὅτι †Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν·

‡ 4:9 λεγει | ειπεν CT § 4:9 παντα σοι | σοι παντα CT
* 4:10 οπισω μου 87.6% | — CT TR 11.7% † 4:12 ο ιησους |
— CT ‡ 4:12 ιωαννης | ιωανης WH

13 καὶ καταλιπὼν τὴν ὙΝαζαρέτ, ἐλθὼν κατώκησεν εἰς *Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὁρίοις Ζαβουλῶν καὶ †Νεφθαλεῖμ· 14 ἵνα πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἑσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

15 Γῆ Ζαβουλῶν καὶ γῆ †Νεφθαλεῖμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν,
16 ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν Ὑσκοτεῖ *εἶδε φῶς μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν, Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

18 Περιπατῶν †δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδε δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν γὰρ †άλιεις. 19 Καὶ λέγει αὐτοῖς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς Ὑάλιεις ἀνθρώπων. 20 Οἱ δὲ εὐθέως

§ 4:13 ναζαρετ | ναζαρεθ SCR | ναζαρα CT * 4:13 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 4:13 νεφθαλειμ | νεφθαλιμ NA SBL † 4:15 νεφθαλειμ | νεφθαλιμ NA SBL § 4:16 σκοτει | σκοτια SBL TH WH * 4:16 ειδη φως | φως ειδη CT † 4:18 δε | δε ο ιησους TR † 4:18 αλειεις | αλειεις TH WH § 4:19 αλειεις | αλειεις TH WH

ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. ²¹ Καὶ προβάς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ *Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς. ²² Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν ἠκολούθησαν αὐτῷ.

²³ Καὶ περιῆγεν †ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. ²⁴ Καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους, ‡καὶ δαιμονιζομένους, καὶ σεληνιαζομένους, καὶ παραλυτικούς· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ²⁵ Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

5

¹ Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ, *προσηλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ² καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτούς, λέγων,

* **4:21** ιωαννην | ιωανην WH † **4:23** ολην την γαλιλαιαν ο ιησους 90.4% | ο ιησους εν ολη τη γαλιλαια TH 0.1% | εν ολη τη γαλιλαια NA SBL WH 0.1% ‡ **4:24** και | — SBL TH WH

* **5:1** προσηλθον | προσηλθαν CT

- 3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι·
ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
- 4 Μακάριοι οἱ πενθοῦντες·
ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.
- 5 Μακάριοι οἱ πραεῖς·
ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν.
- 6 Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν
δικαιοσύνην·
ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.
- 7 Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες·
ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.
- 8 Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ·
ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται.
- 9 Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί·
ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται.
- 10 Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν
δικαιοσύνης·
ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
- 11 Μακάριοί ἐστε, ὅταν ὄνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ
διώξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ’
ὑμῶν ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ. ¹² Χαίrete καὶ
ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς
οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφῆτας
τοὺς πρὸ ὑμῶν.
- ¹³ Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ
τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλισθήσεται; Εἰς
οὐδὲν ἰσχύει ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω καὶ
καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

† 5:11 ρημα 96.5% | — CT 0.1% ‡ 5:13 βληθηναι εξω και |
βληθεν εξω CT

14 Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου· οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη· 15 οὐδὲ καίουσιν λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. 16 Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφῆτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι. 18 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἄν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἐν ἡ μία σκεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἄν πάντα γένηται. 19 Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ὃς δ' ἄν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. 20 Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ *ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

21 Ἦκούσατε ὅτι †ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἄν φονεύσῃ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· 22 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ‡εἰκῆ ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει· ὃς δ' ἄν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, Ῥακά, ἔνοχος ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς

§ 5:18 κεραια | κερα WH * 5:20 η δικαιοσυνη υμων | υμων η δικαιοσυνη CT † 5:21 ερρεθη | ερρηθη TH ‡ 5:22 εικη 95.4% | — CT 1.9%

δ' ἂν εἶπη, Μωρέ, ἔνοχος ἔσται εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός. ²³ Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, ἄκαὶ ἐκεῖ μνησθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ, ²⁴ ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ὑπάγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου. ²⁵ Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχύ, ἕως ὅτου εἶ *ἐν τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ, μήποτε σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς †σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. ²⁶ Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ‡ἂν ἀποδώσῃς τὸν ἔσχατον κοδράντην.

²⁷ Ἦκούσατε ὅτι ἔρρεθη, Οὐ μοιχεύσεις· ²⁸ ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι *αὐτὴν ἤδη ἐμοίχευσεν αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. ²⁹ Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. ³⁰ Καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτὴν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου †βληθῇ εἰς γέενναν.

§ 5:23 και εκει | κακει ANT CT TR * 5:25 εν τη οδω μετ αυτου | μετ αυτου εν τη οδω CT † 5:25 σε παραδω | — CT ‡ 5:26 αν | ου ANT § 5:27 ερρεθη | ερρεθη τοις αρχαιοις ANT TR | ερρηθη TH * 5:28 αυτην | αυτης TR † 5:30 βληθη εις γεενναν | εις γεενναν απελθη CT

31 Ἐρρέθη ἡ δὲ *ὅτι Ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω αὐτῇ ἀποστάσιον· 32 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν ὅτι †ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν †μοιχᾶσθαι· καὶ ὃς ἐὰν ἀπολελυμένην γαμήσῃ μοιχᾶται.

33 Πάλιν ἠκούσατε ὅτι ἡ ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, Οὐκ ἐπιπορήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Κυρίῳ τοὺς ὄρκους σου· 34 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ὁμόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ Θεοῦ· 35 μήτε ἐν τῇ γῆ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασιλέως· 36 μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁμόσης, ὅτι οὐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν *ἢ μέλαιναν ποιῆσαι· 37 Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν, ναὶ ναί, οὐ οὐ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων ἐκ τοῦ πονηροῦ ἐστίν.

38 Ἰκούσατε ὅτι †ἐρρέθη, Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος· 39 ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε †ραπίσει ἐπὶ τὴν δεξιὰν ἑστιάγονα, στρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην· 40 καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον· 41 καὶ ὅστις

‡ 5:31 ερρεθη | ερρηθη TH § 5:31 δε | — PCK * 5:31
 σι | — ANT CT † 5:32 ος αν απολυση | πας ο απολυων
 CT ‡ 5:32 μοιχασθαι | μοιχευθηναι CT § 5:33 ερρεθη |
 ερρηθη TH * 5:36 η μελαιναν ποιησαι | ποιησαι η μελαιναν
 CT † 5:38 ερρεθη | ερρηθη TH ‡ 5:39 ραπισει επι | ραπιζει
 εις CT § 5:39 σιαγονα | σου σιαγονα BYZ HF TR | σιαγονα
 σου NA WH

σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἕν, ὑπαγε μετ' αὐτοῦ δύο. ⁴² Τῷ αἰτοῦντί σε *δίδου· καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σοῦ †δανείσασθαι μὴ ἀποστραφῆς.

⁴³ Ἠκούσατε ὅτι †ἐρρέθη, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου· ⁴⁴ ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, Σεύλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν *ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς, καὶ διωκόντων ὑμᾶς· ⁴⁵ ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν †τοῖς οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροῦς καὶ ἀγαθοῦς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. ⁴⁶ Ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; Οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσι; ⁴⁷ Καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε τοὺς †φίλους ὑμῶν μόνον, τί περισσὸν ποιεῖτε; Οὐχὶ καὶ οἱ †τελῶναι οὕτω ποιοῦσιν; ⁴⁸ Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, *ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ †ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστι.

* **5:42** διδου | δος CT † **5:42** δανείσασθαι | δανισασθαι CT † **5:43** ερρεθη | ερρηθη TH § **5:44** ευλογειτε τους καταρωμενους υμας καλως ποιειτε τοις μισουσιν υμας 90% | ευλογειτε τους καταρωμενους υμας καλως ποιειτε τους μισουντας υμας TR 1.2% | — CT 0.8% * **5:44** επηρεαζοντων υμας και 87.6% | — CT 0.8% † **5:45** τοις | — ANT BYZ CT TR † **5:47** φιλους | αδελφους CT TR § **5:47** τελωναι ουτω 76.6% | εθνικοι το αυτο CT 3.7% * **5:48** ωσπερ | ως CT † **5:48** εν τοις ουρανοις | ουρανιος CT

6

1 *Προσέχετε τὴν †ἐλεημοσύνην ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

2 Ὅταν οὖν ποιῆς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσσης ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ρύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. 3 Σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιὰ σου, 4 ὅπως ἡ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ †αὐτὸς ἀποδώσει σοι ἐν τῷ φανερῷ.

5 Καὶ ὅταν §προσεύχη, οὐκ ἔση ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, ὅτι φιλοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἐστῶτες προσεύχεσθαι, ὅπως *ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν †ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. 6 Σὺ δέ, ὅταν προσεύχη, εἴσελθε εἰς τὸ †ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι §ἐν τῷ φανερῷ.

* 6:1 προσεχετε | προσεχετε δε NA SBL WH † 6:1 ἐλεημοσυνην | δικαιοσυνην CT ‡ 6:4 αυτος αποδωσει σοι εν τω φανερω 73.5% | αποδωσει σοι εν τω φανερω ANT 18.4% | αποδωσει σοι CT 5.5% § 6:5 προσευχη ουκ εση ωσπερ | προσευχησθε ουκ εσεσθε ως CT * 6:5 αν | — CT † 6:5 οτι | — CT ‡ 6:6 ταμιειον | ταμιειον CT PCK § 6:6 εν τω φανερω 96.9% | — CT 1.9%

7 Προσευχόμενοι δὲ μὴ *βαττολογήσητε, ὡσπερ οἱ ἔθνηκοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται. 8 Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ †ὁ πατὴρ ὑμῶν ὡς χρεῖαν ἔχετε, πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. 9 Οὕτως οὖν προσεύχεσθε ὑμεῖς·

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.

10 ‡Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου.

Γενηθήτω τὸ θέλημά σου,
ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν
σήμερον.

12 Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν,
ὡς καὶ ἡμεῖς *ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.

13 Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν,
ἀλλὰ ρύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

†Ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία
καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας.
Αμήν.

14 Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· 15 ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις ‡τὰ παραπτώματα αὐτῶν,

* 6:7 βαττολογησητε | βατταλογησητε CT † 6:8 ο | ο θεος ο WH ‡ 6:10 ελθετω | ελθατω WH § 6:10 της | — CT * 6:12 αφιεμεν | αφηκαμεν CT † 6:13 οτι σου εστιν η βασιλεια και η δυναμις και η δοξα εις τους αιωνας αμην 92.6% | — CT 1.2% ‡ 6:15 τα παραπτωματα αυτων 97.3% | — NA SBL 1.1%

οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν.

¹⁶ Ὄταν δὲ νηστεύητε, μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ σκυθρωποί· ἀφανίζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑμῖν *ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν. ¹⁷ Σὺ δὲ νηστεύων ἄλειψαί σου τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι, ¹⁸ ὅπως μὴ φανῆς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατὴρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ ἀποδώσει σοι.

¹⁹ Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπου σῆς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι καὶ κλέπτουσι· ²⁰ θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου οὔτε σῆς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσουσιν οὐδὲ κλέπτουσιν. ²¹ Ὅπου γὰρ ἐστὶν ὁ θησαυρὸς *ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ ἡ καρδία ὑμῶν.

²² Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστὶν ὁ ὀφθαλμός· ἐὰν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· ²³ ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. Εἰ οὖν τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ

§ 6:16 ωσπερ | ως CT * 6:16 οτι | — CT † 6:18 κρυπτω | κρυφαιω CT ‡ 6:18 κρυπτω | κρυφαιω CT § 6:18 σοι | σοι εν τω φανερω ANT TR * 6:21 υμων ... υμων | σου ... σου CT † 6:22 ο οφθαλμος σου απλους η | η ο οφθαλμος σου απλους CT ‡ 6:22 φωτεινον | φωτινον WH § 6:23 σκοτεινον | σκοτινον WH

σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον;

²⁴ Οὐδεὶς δύναται δυοῖς κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῶ δουλεύειν καὶ *μαμωνᾶ.

²⁵ Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε †καὶ τί πῖντε· μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ‡ἐνδύσησθε. Οὐχὶ ἡ ψυχὴ ὕπαινον ἐστὶ τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος; ²⁶ Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν; ²⁷ Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἓνα; ²⁸ Καὶ περὶ ἐνδύματος τί μεριμνᾶτε; Καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ, πῶς *αὐξάνει· οὐ κοπιᾶ, οὐδὲ νήθει. ²⁹ λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐδὲ Σολομῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἐν τούτων. ³⁰ Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα, καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; ³¹ Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες, Τί φάγωμεν, ἢ τί πῖωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα;

* **6:24** μαμωνα | μαμμωνα TR † **6:25** και τι πιντε | η τι πιντε NA TH WH | — SBL ‡ **6:25** ενδυσησθε | ενδυσεσθε PCK § **6:25** πλειον | πλειων PCK * **6:28** αυξανει ου κοπια ουδε νηθει | αυξανουσιν ου κοπιωσιν ουδε νηθουσι NA SBL WH | αυξανουσιν ου κοπιουσιν ουδε νηθουσι TH

32 Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη †ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῆζετε τούτων ἀπάντων. 33 Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν ‡τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

34 Μὴ οὖν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔριον μεριμνήσει ἑαυτῆς. Ἄρκετόν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς.

7

1 Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε· 2 ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, *μετρηθήσεται ὑμῖν. 3 Τί δὲ βλέπετε τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; 4 Ἦ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελφῷ σου, Ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος †ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδοῦ, ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου; 5 Ὑποκριτά, ἐκβαλε πρῶτον ‡τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

6 Μὴ δώτε τὸ ἅγιον τοῖς कुσί· μηδὲ βάλητε τοὺς μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν χοίρων, μήποτε ἑκαταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες ῥήξωσιν ὑμᾶς.

† 6:32 ἐπιζητεῖ | ἐπιζητουσιν CT ‡ 6:33 του θεου 97% | — SBL WH 0.1% § 6:34 τὰ ἐαυτῆς | ἐαυτῆς NA TH | αὐτῆς SBL WH * 7:2 μετρηθησεται | αντιμετρηθησεται TR † 7:4 απο | εκ CT ‡ 7:5 την δοκον εκ του οφθαλμου σου | εκ του οφθαλμου σου την δοκον CT § 7:6 καταπατησωσιν | καταπατησουσιν CT

7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὐρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.
 8 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὐρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται. 9 Ἡ τίς *ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃν †ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ;
 10 ‡Καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ; 11 Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

12 Πάντα οὖν ὅσα §ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ νόμος καὶ οἱ προφηταί.

13 *Εἰσελθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα †ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσὶν οἱ εἰσερχόμενοι δι' αὐτῆς· 14 ‡τί στενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.

15 Προσέχετε §δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἄρπαγες.
 16 Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς· μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν

* 7:9 ἐστὶν | — WH † 7:9 εἰαν αἰτησῃ | αἰτησεῖ CT ‡ 7:10 καὶ εἰαν ἰχθὺν αἰτησῃ | ἠ καὶ ἰχθὺν αἰτησεῖ CT § 7:12 ἀν | εἰαν NA SBL WH * 7:13 εἰσελθετε | εἰσελθατε CT † 7:13 ἠ πὺλη | — WH ‡ 7:14 τι | ὅτι SBL TR WH § 7:15 δε | — CT

*σταφυλήν, ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα; 17 Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ. 18 Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς †ποιεῖν, οὐδὲ δένδρον σαπρὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖν. 19 ‡Πᾶν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. 20 Ἄρα γε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. 22 Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, Κύριε, Κύριε, οὐ τῷ σῶ ὀνόματι *προεφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῶ ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῶ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν; 23 Καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς ὅτι Οὐδέποτε ἔγνω ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ ποιεῖ αὐτούς, †ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις ὠκοδόμησε ‡τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν πέτραν· 25 καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ᾄθλον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι,

* 7:16 σταφυλην | σταφυλας CT † 7:18 ποιειν | ενεγκειν WH ‡ 7:19 παν | παν ουν PCK § 7:21 ουρανοις | τοις ουρανοις CT * 7:22 προεφητευσαμεν | επροφητευσαμεν CT † 7:24 ομοιωσω αυτον | ομοιωθησεται CT ‡ 7:24 την οικιαν αυτου | αυτου την οικιαν CT § 7:25 ηλθον | ηλθαν WH

καὶ *προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκεῖνη, καὶ οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. ²⁶ Καὶ πᾶς ὁ ἀκούων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ ποιῶν αὐτούς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ὠκοδόμησε †τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν ἄμμον· ²⁷ καὶ κατέβη ἡ βροχὴ καὶ ‡ἦλθον οἱ ποταμοὶ καὶ ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκεῖνη, καὶ ἔπεσε· καὶ ἦν ἡ πτώσις αὐτῆς μεγάλη.

²⁸ Καὶ ἐγένετο ὅτε §συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ²⁹ ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ οὐχ ὡς οἱ *γραμματεῖς.

8

¹ *Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· ² καὶ ἰδού, λεπρὸς †ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί με καθάρισαι. ³ Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ ‡ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Θέλω, καθάρισθητι. Καὶ εὐθέως §ἐκαθαρίσθη αὐτοῦ ἡ λέπρα. ⁴ Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅρα μηδενὶ εἴπῃς· *ἀλλὰ ὑπάγε,

* 7:25 προσεπεσον | προσεπεσαν CT † 7:26 την οικιαν αυτου | αυτου την οικιαν CT ‡ 7:27 ηλθον | ηλθαν WH § 7:28 συνετελεσεν | ετελεσεν CT * 7:29 γραμματεις | γραμματεις αυτων CT * 8:1 καταβαντι δε αυτω | καταβαντος δε αυτου CT † 8:2 ελθων | προσελθων CT ‡ 8:3 ο ιησους | — CT § 8:3 εκαθαρισθη | εκαθερισθη WH * 8:4 αλλα | αλλ HF NA²⁸ PCK TR

σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ †προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξε †Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

⁵ § Εἰσελθόντι δὲ * αὐτῷ εἰς †Καπερναοῦμ, προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐτόν, ⁶ καὶ λέγων, Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν τῇ οἰκίᾳ παραλυτικός, δεινῶς βασανιζόμενος. ⁷ †Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν. ⁸ *Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη, Κύριε, οὐκ εἰμι ἱκανὸς ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην εἰσέλθης· ἀλλὰ μόνον εἶπέ †λόγω, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. ⁹ Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ †ἐξουσίαν, ἔχων ὑπ' ἑμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ, Ἔρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ¹⁰ Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς ἀκολουθοῦσιν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὑροῦν. ¹¹ Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσι, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. ¹² οἱ

† 8:4 προσενεγκε | προσενεγκαὶ PCK | προσενεγκον NA SBL WH † 8:4 μωσης | μωσης CT § 8:5 εισελθοντι δε αυτω | εισελθοντος δε αυτου CT * 8:5 αυτω | τω ιησου TR † 8:5 καπερναουμ | καφαρναουμ CT † 8:7 και | — WH § 8:7 ο ιησους | — CT * 8:8 και αποκριθεις | αποκριθεις δε WH † 8:8 λογω | λογον TR † 8:9 εξουσιαν 97.5% | εξουσιαν τασσομενος WH 0.7% § 8:10 ουδε εν τω ισραηλ τοσαυτην πιστιν 93.6% | παρ ουδενι τοσαυτην πιστιν εν τω ισραηλ CT 0.4%

δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. ¹³ Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ *ἐκατοντάρχη, Ὑπαγε, †καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω σοι. Καὶ ἰάθη ὁ παῖς ‡αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.

¹⁴ Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν, ¹⁵ καὶ ἤψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει ἑαυτῷ. ¹⁶ Ὁψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν. ¹⁷ Ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν.

¹⁸ Ἴδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς *πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτόν, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. ¹⁹ Καὶ προσελθὼν εἰς γραμματεὺς εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἂν ἀπέρχῃ. ²⁰ †Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν ‡κλίνη. ²¹ Ἄλλος δὲ τῶν μαθητῶν ἑαυτοῦ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, ἐπίτρεψόν

* **8:13** εκατονταρχη | εκατονταρχω ANT PCK TR † **8:13** και | — CT ‡ **8:13** αυτου | — SBL TH WH § **8:15** αυτω | αυτοις TR * **8:18** πολλους οχλους | οχλον NA WH † **8:20** και | — PCK ‡ **8:20** κλινη | κλεινη TH § **8:21** αυτου | — PCK SBL TH WH

μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου. ²² Ὁ δὲ Ἰησοῦς *εἶπεν αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

²³ Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς †τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

²⁴ Καὶ ἰδού, σεισμὸς μέγας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσθαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε.

²⁵ Καὶ προσελθόντες ‡οἱ μαθηταὶ ἤγειραν αὐτόν, λέγοντες, Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα. ²⁶ Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί δειλοὶ ἐστε, ὀλιγόπιστοι; Τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. ²⁷ Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν, λέγοντες, Ποταπὸς ἐστὶν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα *ὑπακούουσιν αὐτῷ;

²⁸ Καὶ †ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν ‡Γεργεσηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. ²⁹ καὶ ἰδού, ἔκραξαν λέγοντες, Τί ἡμῖν καὶ σοί, ΣἸησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ; Ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς; ³⁰ Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. ³¹ Οἱ δὲ

* **8:22** ειπεν | λεγει CT † **8:23** το | — SBL TH WH ‡ **8:25** οἱ μαθηται 79.6% | οἱ μαθηται αυτου ANT TR 19.4% | — CT 0.5% § **8:25** ημας | — CT * **8:27** υπακουουσιν αυτω | αυτω υπακουουσι CT † **8:28** ελθοντι αυτω | ελθοντος αυτου CT ‡ **8:28** γεργεσηνων | γαδαρηνων CT § **8:29** ιησου | — CT

δαίμονες παρεκάλουν αὐτόν, λέγοντες, Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, *ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων. ³² Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὑπάγετε. Οἱ δὲ ἐξελθόντες †ἀπήλθον εἰς †τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων· καὶ ἰδοῦ, ὥρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη ὅτων χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασι. ³³ Οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων. ³⁴ Καὶ ἰδοῦ, πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς *συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ· καὶ ἰδόντες αὐτόν, παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῆ ἀπὸ τῶν ὀρίων αὐτῶν.

9

¹ Καὶ ἐμβὰς εἰς *τὸ πλοῖον διεπέρασε καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. ² Καὶ ἰδοῦ, προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ †κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν εἶπε τῷ παραλυτικῷ, Θάρσει, τέκνον· †ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου. ³ Καὶ ἰδοῦ, τινὲς τῶν γραμματέων *εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτος βλασφημεῖ. ⁴ Καὶ †ιδὼν ὁ Ἰησοῦς

* **8:31** επιτρεψον ημιν απελθειν | αποστειλον ημας CT † **8:32** απηλθον | απηλθαν WH ‡ **8:32** την αγελην των χοιρων | τους χοιρους CT § **8:32** των χοιρων | — CT * **8:34** συναντησιν | υπαντησιν CT * **9:1** το | — ANT CT † **9:2** κλινης | κλεινης TH ‡ **9:2** αφεωνται | αφιενται CT § **9:2** σοι αι αμαρτιαι σου | σου αι αμαρτιαι CT * **9:3** ειπον | ειπαν NA SBL WH † **9:4** ιδων 64% | ειδως BYZ PCK SBL TH WH 32.7%

τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν, Ἵνα τί ἡμεῖς ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; ⁵ Τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν, Ἐφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν, Ἐγειραι καὶ περιπάτει; ⁶ Ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας—τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ —Ἐγερθεὶς ἄρον σου τὴν σκλίην, καὶ ὑπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. ⁷ Καὶ ἐγερθεὶς ἀπήλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. ⁸ Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ἐθαύμασαν, καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεόν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

⁹ Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, †Ματθαῖον λεγόμενον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολούθει μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

¹⁰ Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδοῦ, πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. ¹¹ Καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν Ἔσθιει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν; ¹² Ὁ δὲ *Ἰησοῦς

‡ 9:4 υμεῖς | — CT § 9:5 αφεωνται | αφιενται CT * 9:5 σου | σοι BYZ TR † 9:5 εγειραι | εγειρε ANT CT ‡ 9:6 εγερθεῖς | εγειρε WH § 9:6 κληνη | κλεινη TH * 9:8 εθαυμασαν 97.5% | εφοβηθησαν CT 2% † 9:9 ματθαιον | μαθθαιον CT ‡ 9:11 ειπον | ελεγον CT § 9:11 εσθιει | εσθιει και πινει PCK * 9:12 ιησους | — CT

ἀκούσας εἶπεν †αὐτοῖς, Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, †ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.
 13 Πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστίν, §'Ἐλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἤλθον καλέσαι δικαίους, *ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς †εἰς μετάνοιαν.

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ †Ἰωάννου, λέγοντες, Διὰ τί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν §πολλά, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσι; 15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν, ἐφ' *ὅσον μετ' αὐτῶν ἐστίν ὁ νυμφίος; Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν.
 16 Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκουσ ἀγράφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται. 17 Οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ δὲ μήγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ †ἀπολοῦνται· ἀλλὰ †βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς, καὶ §ἀμφοτέροι συντηροῦνται.

18 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς, ἰδού,

† 9:12 αυτοις | — CT † 9:12 αλλ | αλλα SBL WH § 9:13 ελεον | ελεος CT * 9:13 αλλα | αλλ NA²⁸ TR † 9:13 εις μετανοιαν | — CT † 9:14 ιωαννου | ιωανου WH § 9:14 πολλα 98.3% | — WH 1.4% * 9:15 οσον | οσον χρονου ANT PCK † 9:17 απολουνται | απολλυνται CT † 9:17 βαλλουσιν οινον νεον εις ασκουσ | οινον νεον εις ασκουσ βαλλουσι ANT § 9:17 αμφοτεροι | αμφοτερα TR

ἄρχων * εἶς † ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέγων ὅτι Ἡ θυγάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· † ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. ¹⁹ Καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς δὴκολούθησεν αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. ²⁰ Καὶ ἰδοῦ, γυνὴ αἰμορροοῦσα δώδεκα ἔτη, προσελθοῦσα ὀπισθεν, ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ. ²¹ Ἐλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ, Ἐὰν μόνον ἄψωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. ²² Ὁ δὲ Ἰησοῦς * ἐπιστραφεὶς καὶ ἰδὼν αὐτήν εἶπε, Θάρσει, θύγατερ· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. ²³ Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος, καὶ ἰδὼν τοὺς ἀύλητάς καὶ τὸν ὄχλον θορυβούμενον, ²⁴ † λέγει αὐτοῖς, Ἀναχωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ. ²⁵ Ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος, εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἠγέρθη τὸ κοράσιον. ²⁶ Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην τὴν γῆν ἐκείνην. ²⁷ Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν † αὐτῷ δύο τυφλοὶ, κράζοντες καὶ λέγοντες, Ἐλέησον ἡμᾶς, Συιὲ * Δαυίδ. ²⁸ Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, † προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς † ὁ Ἰησοῦς,

* **9:18** εἰς | τις PCK | — ST † **9:18** ἐλθων | προσελθων
ANT WH † **9:18** ἀλλα | ἀλλ NA²⁸ § **9:19** ηκολουθησεν
| ηκολουθει SBL TH WH * **9:22** επιστραφεις | στραφεις
CT † **9:24** λεγει αυτοις | ελεγεν CT † **9:27** αυτω | — WH
§ **9:27** υιε | υιος BYZ HF NA PCK * **9:27** δαυιδ | δαβιδ HF TR
| δαυειδ TH WH † **9:28** προσηλθον | προσηλθαν WH † **9:28**
ο ιησους | — PCK

Πιστεύετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι; Λέγουσιν αὐτῷ, Ναί, Κύριε. ²⁹ Τότε ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, λέγων, Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενηθήτω ὑμῖν. ³⁰ Καὶ ἄνεώχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ *ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Ὁρᾶτε μηδεὶς γινωσκέτω. ³¹ Οἱ δὲ ἐξελθόντες διεφήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῆ ἐκεῖνη.

³² Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδοῦ, προσήνεγκαν αὐτῷ †άνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον. ³³ Καὶ ἐκβληθέντος τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι, ‡λέγοντες, Οὐδέποτε ἐφάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ. ³⁴ Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλεγον, Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

³⁵ Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν §ἐν τῷ λαῷ. ³⁶ Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν *ἐσκυλμένοι καὶ †ἐρριμμένοι ‡ὡσεὶ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. ³⁷ Τότε λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι. ³⁸ δεήθητε οὖν τοῦ Κυρίου

§ 9:30 ανεωχθησαν | ηνεωχθησαν CT * 9:30 ενεβριμησατο | ενεβριμηθη CT † 9:32 ανθρωπον | — WH ‡ 9:33 λεγοντες | λεγοντες οτι ANT PCK ST § 9:35 εν τω λαω | — CT * 9:36 εσκυλμενοι | εκλελυμενοι ANT TR † 9:36 ερριμμενοι | εριμμενοι TH WH ‡ 9:36 ωσει | ως ANT PCK

τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλη ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ.

10

¹ Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς δώδεκα μαθητὰς αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτά, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. ² Τῶν δὲ δώδεκα ἀποστόλων τὰ ὀνόματά *ἐστι ταῦτα· πρῶτος Σίμων ὁ λεγόμενος Πέτρος, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· †Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ‡Ἰωάννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· ³ Φίλιππος, καὶ Βαρθολομαῖος· Θωμᾶς, καὶ §Ματθαῖος ὁ τελώνης· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ *Λεββαῖος ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος· ⁴ Σίμων ὁ †Κανανίτης, καὶ Ἰούδας ‡Ἰσκαριώτης ὁ καὶ παραδοὺς αὐτόν.

⁵ Τούτους τοὺς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγγείλας αὐτοῖς, λέγων, Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν §Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε· ⁶ πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ. ⁷ Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες ὅτι Ἦγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ⁸ Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε,

* **10:2** ἐστι | εἰσι ANT PCK † **10:2** ιακωβος | και ιακωβος NA WH ‡ **10:2** ιωαννης | ιωαννης WH § **10:3** ματθαιος | μαθθαιος CT * **10:3** λεββαιος ο επικληθεις 97.6% | — CT 0.4% † **10:4** κανανιτης | καναναιος CT ‡ **10:4** ισκαριωτης | ο ισκαριωτης ANT CT § **10:5** σαμαρειτων | σαμαριτων NA SBL

*λεπροὺς καθαρίζετε, δαιμόνια ἐκβάλλετε· δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. ⁹ Μὴ κτήσησθε χρυσόν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν, ¹⁰ μὴ πήραν εἰς ὁδόν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ ῥάβδους· ἄξιός γάρ ἐστι ἐργάτης τῆς τροφῆς αὐτοῦ ἐστίν. ¹¹ Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε, ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι· κάκεῖ μείνατε, ἕως ἂν ἐξέλθητε. ¹² Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε ἑαυτήν. ¹³ Καὶ ἐὰν μὲν ἦ ἡ οἰκία ἀξία, *ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν δὲ μὴ ἦ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἴπρὸς ὑμᾶς ἐπιστραφήτω. ¹⁴ Καὶ ὃς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσῃ τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι ἑκτῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκεῖνης, ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν. ¹⁵ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῆ Σοδόμων καὶ *Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

¹⁶ Ἴδού, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί.

¹⁷ Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων·

* **10:8** λεπρους καθαρίζετε | λεπρους καθαρίζετε νεκρους εγειρετε ANT TR | νεκρους εγειρετε λεπρους καθαρίζετε CT
† **10:10** ραβδους | ραβδον ANT CT ST ‡ **10:10** ο εργατης της τροφης αυτου εστιν | εστιν ο εργατης της τροφης αυτου ANT | ο εργατης της τροφης αυτου CT § **10:12** αυτην | αυτην λεγοντες ειρηνη τω οικω τουτω ANT * **10:13** ελθετω | ελθατω CT † **10:13** προς | εφ WH ‡ **10:14** εαν | αν CT § **10:14** της | εξω της ANT CT * **10:15** γομορρων | γομορρας ANT

παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς· ¹⁸ καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. ¹⁹ Ὅταν δὲ †παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί ‡λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τί §λαλήσετε· ²⁰ οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. ²¹ Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. ²² Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται. ²³ Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν *ἄλλην· ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ τελέσητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ, ἕως †ἂν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

²⁴ Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. ²⁵ Ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ, καὶ ‡ὁ δοῦλος ὡς ὁ κύριος αὐτοῦ. Εἰ τὸν οἰκοδεσπότην §Βεελζεβούλ *ἐκάλεσαν, πόσω μᾶλλον τοὺς †οἰκιακοὺς

† **10:19** παραδιδωσιν | παραδωσουσιν ANT | παραδωσιν CT
‡ **10:19** λαλησητε | λαλησετε ANT PCK § **10:19** λαλησετε | λαλησητε CT * **10:23** αλλην 95.4% | ετεραν CT 1.7% † **10:23** αν | — WH ‡ **10:25** ο δουλος | τω δουλω ANT § **10:25** βεελζεβουλ | βεελζεβουβ SCR | βεεζεβουλ WH * **10:25** εκαλεσαν | επεκαλεσαν CT HF | απεκαλεσαν PCK † **10:25** οικιακουσ | οικιακουσ ANT CT TR

αὐτοῦ;

²⁶ Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐτούς· οὐδὲν γάρ ἐστι κεκαλυμμένον ὃ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται, καὶ κρυπτόν ὃ οὐ γνωσθήσεται. ²⁷ Ὁ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὐρανὸν ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων. ²⁸ Καὶ μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν σαρκικῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γέεννῃ. ²⁹ Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται; Καὶ ἓξ αὐτῶν οὐ πωλεῖται ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. ³⁰ Ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσὶ. ³¹ Μὴ οὖν φοβηθῆτε· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς.

³² Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ³³ Ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν καὶ ἐγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

‡ **10:28** φοβεισθε | φοβηθητε ANT TR WH § **10:28**
 αποκτενοντων | αποκτεινοντων TR WH | αποκτενοντων ANT
 NA SBL TH * **10:28** φοβηθητε | φοβεισθε CT † **10:28**
 την ψυχην και το | ψυχην και ANT BYZ CT PCK TR ‡ **10:31**
 φοβηθητε | φοβεισθε CT § **10:31** πολλων | πολλω PCK
 * **10:32** ουρανοις | τοις ουρανοις NA WH † **10:33** δε αν
 | δε WH ‡ **10:33** αυτον καγω | καγω αυτον CT § **10:33**
 ουρανοις | τοις ουρανοις NA WH

34 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν. 35 Ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς. 36 καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου οἱ *οἰκειακοὶ αὐτοῦ. 37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. 38 καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος. 39 Ὁ εὐρῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν.

40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με. 41 Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου μισθὸν προφήτου †λήψεται· καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου μισθὸν δικαίου ‡λήψεται. 42 Καὶ ὃς §ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ μόνον εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

11

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν τοῦ διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

* 10:36 οικειακοι | οικιακοι ANT CT TR † 10:41 ληψεται | ληψεται CT ‡ 10:41 ληψεται | ληψεται CT § 10:42 εαν | αν CT

2 Ὁ δὲ *Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ τὰ ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας †δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, 3 εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδοκῶμεν; 4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἀπαγγείλατε †Ἰωάννη ἃ ἀκούετε καὶ βλέπετε· 5 τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κωφοὶ ἀκούουσι, †νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· 6 καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς *ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

7 Τούτων δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ †Ἰωάννου, Τί †ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; Κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον; 8 Ἀλλὰ τί †ἐξήλθετε ἰδεῖν; Ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς *ἱματίοις ἡμφιεσμένον; Ἰδοῦ, οἱ τὰ μαλακὰ φοροῦντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν †βασιλείων †εἰσίν. 9 Ἀλλὰ τί †ἐξήλθετε *ἰδεῖν; Προφήτην; Ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προφήτου. 10 Οὗτος †γὰρ ἐστὶ περὶ οὗ γέγραπται,

Ἰδοῦ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ

* 11:2 ιωαννης | ιωανης WH † 11:2 δυο | δια CT † 11:4 ιωαννη | ιωανει WH § 11:5 νεκροι 94.7% | και νεκροι CT 3.5% * 11:6 εαν | αν WH † 11:7 ιωαννου | ιωανου WH † 11:7 εξηλθετε | εξηλθατε CT § 11:8 εξηλθετε | εξηλθατε CT * 11:8 ιματιοις | — CT † 11:8 βασιλειων 62.6% | βασιλεων ANT BYZ CT TR 36.9% † 11:8 εισιν | — WH § 11:9 εξηλθετε | εξηλθατε CT * 11:9 ιδειν προφητην | προφητην ιδειν SBL WH † 11:10 γαρ | — CT

προσώπου σου,
ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν
σου.

11 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἐγγήγερται ἐν
γεννητοῖς γυναικῶν μείζων ἰωάννου τοῦ
βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν τῇ βασιλείᾳ
τῶν οὐρανῶν μείζων αὐτοῦ ἐστίν. 12 Ἀπὸ δὲ
τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιάζεται, καὶ βιασταὶ
ἄρπάζουσιν αὐτήν. 13 Πάντες γὰρ οἱ προφηταὶ
καὶ ὁ νόμος ἕως ἰωάννου ἠπροεφήτευσαν·
14 καὶ εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν ἡλίας
ὁ μέλλων ἔρχεσθαι. 15 Ὁ ἔχων ὧτα δάκουειν
ἀκουέτω.

16 Τίτι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην;
Ὅμοία ἐστὶ παιδίσι ἐν ἀγοραῖς καθημένοις,
καὶ προσφωνοῦσι τοῖς δεταίροις αὐτῶν,
17 *καὶ λέγουσιν,

Ἠυλόησαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε·
ἐθρηνησαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.

‡ 11:11 ιωαννου | ιωανου WH § 11:12 ιωαννου | ιωανου
WH * 11:13 ιωαννου | ιωανου WH † 11:13 προεφητευσαν
| επροφητευσαν CT ‡ 11:14 ηλιας | ηλειας WH § 11:15
ακουειν | — NA SBL WH * 11:16 παιδιοις | παιδαριοις
TR † 11:16 εν αγοραις καθημενοις | εν αγορα καθημενοις
BYZ PCK | καθημενοις εν αγοραις ANT | καθημενοις εν ταις
αγοραις CT ‡ 11:16 και προσφωνουσιν | α προσφωνουντα
ANT CT § 11:16 εταιροις αυτων | ετεροις αυτων BYZ HF |
ετεροις CT * 11:17 και | — ANT CT † 11:17 υμιν 97.4% |
— CT 1.4%

18 Ἦλθε γὰρ †Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων, καὶ λέγουσι, Δαιμόνιον ἔχει. 19 Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγουσιν, Ἰδοῦ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἀμαρτωλῶν. Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν Στέκνων αὐτῆς.

20 Τότε *ἤρξατο ὄνειδίζειν τὰς πόλεις ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν. 21 Οὐαὶ σοι, †Χοραζίν, οὐαὶ σοι, †Βηθσαιῖδά, ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι Σέγέγοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ *σποδῶ μετενόησαν. 22 Πλὴν λέγω ὑμῖν, Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν. 23 Καὶ σύ, †Καπερναοῦμ, †ἢ ἕως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθείσα, ἕως Ἄδου Σκαταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις *ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοί, †ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. 24 Πλὴν λέγω ὑμῖν ὅτι γῆ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ σοί.

‡ 11:18 ιωαννης | ιωανης WH § 11:19 τεκνων 97.7% | εργαων CT 0.4% * 11:20 ηρξατο | ηρξατο ο ιησους PCK † 11:21 χοραζιν | χωραζιν PCK | χοραζειν TH WH ‡ 11:21 βηθσαιδα | βηθσαιδαν BYZ ST WH § 11:21 εγενοντο | εγενηθησαν ANT * 11:21 σποδα | σποδα καθημεναι ANT † 11:23 καπερναουμ | καφαρναουμ CT ‡ 11:23 η εως του ουρανου υψωθεισα | η εως του ουρανου υψωθης BYZ PCK | μη εως ουρανου υψωθηση CT § 11:23 καταβιβασθηση 97.8% | καταβηση NA SBL WH 0.4% * 11:23 εγενοντο | εγενηθησαν ANT CT † 11:23 εμειναν | εμεινεν CT

25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐξομολογοῦμαι σοι, πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. 26 Naί, ὁ πατήρ, ὅτι οὕτως ἔγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. 27 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ὃ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. 28 Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. 29 Ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι *πρᾶός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. 30 Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστός, καὶ τὸ φορτίον μου ἑλαφρόν ἐστιν.

12

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπέινασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν στάχνας καὶ ἐσθίειν. 2 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες *εἶπον αὐτῷ, Ἰδού, οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ. 3 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε †Δαυὶδ, ὅτε ἐπέινασεν †αὐτὸς καὶ οἱ μετ'

‡ 11:25 ἀπεκρυψας | εκρυψας CT § 11:26 εγενετο ευδοκια
 | ευδοκια εγενετο CT * 11:29 πραος | πραυς CT * 12:2
 ειπον | ειπαν CT † 12:3 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH
 ‡ 12:3 αυτος | — CT

αὐτοῦ· ⁴ πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, *οὓς οὐκ ἔξον ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ †τοῖς ἱερεῦσι μόνοις; ⁵ Ἡ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασι οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί εἰσι; ⁶ Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι τοῦ ἱεροῦ †μειζόν ἐστιν ὧδε. ⁷ Εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν, Ἢλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους. ⁸ Κύριος γάρ ἐστι *τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

⁹ Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν. ¹⁰ Καὶ ἰδού, ἄνθρωπος †ἦν †τὴν χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι ἔθεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ. ¹¹ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Τίς ἐσται ἔξ ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἔξει πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν ἐμπέσῃ τοῦτο τοῖς σάββασι εἰς βόθυνον, οὐχὶ κρατήσῃ αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ; ¹² Πόσω οὔν διαφέρει ἄνθρωπος προβάτου. Ὡστε ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς ποιεῖν. ¹³ Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἔκτεινον *τὴν χεῖρά σου. Καὶ

§ 12:4 εφαγεν | εφαγον NA SBL WH * 12:4 οους | ο CT

† 12:4 τοις ιερευσι μονοις | μονοις τοις ιερευσιν ANT ‡ 12:6

μειζον | μειζων TR § 12:7 ελεον | ελεος CT * 12:8 του

σαββατου ο υιος του ανθρωπου | και του σαββατου ο υιος του

ανθρωπου TR | ο υιος του ανθρωπου και του σαββατου ANT

† 12:10 ην | ην εκει ANT | — CT ‡ 12:10 την | — CT § 12:10

θεραπευειν | θεραπευσαι NA * 12:13 την χειρα σου | σου

την χειρα ANT CT

ἐξέτεινε, καὶ †ἀποκατεστάθη ὑγιῆς ὡς ἡ ἄλλη.
 14 †Οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον κατ’
 αὐτοῦ ἐξελθόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν·
 καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί,
 καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς *πάντας, 16 καὶ
 ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ φανερὸν †αὐτὸν
 ποιήσωσιν· 17 ὅπως πληρωθῆ τὸ ῥηθὲν διὰ
 Ἑσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος,

18 Ἴδού, ὁ παῖς μου ὃν ἠρέτισα·

ὁ ἀγαπητός μου ᾤεις ὃν εὐδόκησεν ἡ ψυχὴ μου·
 θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ’ αὐτόν,
 καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ.

19 Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυγάσει·

οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν
 αὐτοῦ.

20 Κάλαμον συντετριμμένον οὐ κατεάξει,

καὶ λίνον τυφόμενον οὐ σβέσει·

ἕως ἄν ἐκβάλη εἰς νῆκος τὴν κρίσιν.

21 Καὶ *τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιούσι.

† 12:13 αποκατεσταθη | απεκατεσταθη CT † 12:14 οι
 δε φαρισαιοι συμβουλιον ελαβον κατ αυτου εξελθοντες |
 εξελθοντες δε οι φαρισαιοι συμβουλιον ελαβον κατ αυτου
 ANT CT § 12:15 οχλοι 97.1% | — SBL WH 0.3% * 12:15
 παντας | απαντας PCK † 12:16 αυτον ποιησωσιν |
 ποιησωσιν αυτον ANT † 12:17 οπως | ινα CT § 12:18 εις
 | — WH * 12:21 τω | εν τω TR

22 Τότε †προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος, τυφλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτόν, ὥστε τὸν †τυφλὸν καὶ κωφὸν §καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν. 23 Καὶ ἐξίσταντο πάντες οἱ ὄχλοι καὶ ἔλεγον, Μήτι οὗτός ἐστιν ὁ *υἱὸς †Δαυίδ; 24 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες εἶπον, Οὗτος οὐκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν †τῷ §Βεελζεβούλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. 25 Εἰδὼς δὲ *ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία μερισθεῖσα καθ' †ἐαυτῆς ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα καθ' †ἐαυτῆς οὐ σταθήσεται. 26 Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; 27 Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν §Βεελζεβούλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι *ἐκβάλλουσι; Διὰ τοῦτο αὐτοὶ †ὑμῶν ἔσονται κριταί. 28 Εἰ δὲ †ἐν Πνεύματι Θεοῦ ἐγὼ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. 29 Ἡ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ καὶ

† 12:22 προσηνεχθη αυτω δαιμονιζομενος τυφλος και κωφος
 | προσηνεγκαν αυτω δαιμονιζομενον τυφλον και κωφον WH
 ‡ 12:22 τυφλον και | — CT § 12:22 και | — CT PCK * 12:23
 υιος | χριστος ο υιος ANT PCK † 12:23 δαυιδ | δαβιδ
 HF TR | δαυειδ TH WH ‡ 12:24 τω | — PCK § 12:24
 βεελζεβουλ | βεεζεβουλ WH * 12:25 ο ιησους | — CT
 † 12:25 εαυτης | εαυτην ANT ‡ 12:25 εαυτης | εαυτην ANT
 § 12:27 βεελζεβουλ | βεεζεβουλ WH * 12:27 εκβαλλουσι
 | εκβαλουσι ANT † 12:27 υμων εσονται κριται | κριται
 εσονται υμων ANT CT ‡ 12:28 εν πνευματι θεου εγω | εγω
 εν πνευματι θεου ANT PCK TR

τὰ σκεύη αὐτοῦ ὁ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δῆσῃ τὸν ἰσχυρόν; Καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ *διαρπάσει. ³⁰ Ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστὶ· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ σκορπίζει. ³¹ Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται ἰσοῦς τοῖς ἀνθρώποις. ³² Καὶ ὃς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ, οὔτε ἐν σῴματι νῦν αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.

³³ Ἡ ποιήσατε τὸ δένδρον καλόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν, ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρόν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκειται. ³⁴ Γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες; Ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ. ³⁵ Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ *θησαυροῦ ἐκβάλλει ἄγαθά· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά. ³⁶ Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἀργόν, ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. ³⁷ Ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιοθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λόγων

§ 12:29 διαρπασαι | αρπασαι ANT CT * 12:29 διαρπασει | διαρπαση PCK † 12:31 τοις ανθρωποις | — CT ‡ 12:32 εαν | αν TR § 12:32 τω νυν | τουτω τω CT TR * 12:35 θησαυρου | θησαυρου της καρδιας TR † 12:35 αγαθα | τα αγαθα TR ‡ 12:36 εαν λαλησωσιν 96.2% | λαλησουσιν CT 0.3%

σου καταδικασθήση.

38 Τότε Σάπεκρίθησάν τινες τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, λέγοντες, Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.

39 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.

40 Ὡσπερ γὰρ *ἦν †Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ‡ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

41 Ἄνδρες §Νινευῖται ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινούσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.

42 Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν *Σολομῶνος· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον †Σολομῶνος ὧδε.

43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὐρίσκει. 44 Τότε λέγει, ‡Ἐπιστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν

§ 12:38 απεκριθησαν | απεκριθησαν αυτω CT * 12:40 ην | εγενετο ANT † 12:40 ιωνας | ιωνας ο προφητης ANT ‡ 12:40 ο | και ο ANT § 12:41 νινευιται | νινευειται TH WH * 12:42 σολομωνος | σολομωντος TR † 12:42 σολομωνος | σολομωντος TR ‡ 12:44 επιστρεψω εις τον οικον μου | εις τον οικον μου επιστρεψω ANT CT

ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὼν εὕρισκει διδασκαλοῦντα, σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον. ⁴⁵ Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεῖρονα τῶν πρώτων. Οὕτως ἔσται καὶ τῆ γενεᾶ *ταύτη τῆ πονηρᾶ.

⁴⁶ Ἔτι ἰδὼν αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις, ἰδοῦ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐκίστηκισαν ἔξω, ζητοῦντες διαύτῳ λαλῆσαι. ⁴⁷ *Ἐἶπε δέ τις αὐτῷ, Ἰδοῦ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω ἐστήκασιν, ζητοῦντές σοι λαλῆσαι. ⁴⁸ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ ἰεῖπόντι αὐτῷ, Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου; Καὶ τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; ⁴⁹ Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπεν, Ἰδοῦ, ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. ⁵⁰ Ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

13

¹ Ἐν *δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξεληθὼν ὁ Ἰησοῦς

§ 12:44 σχολαζοντα | σχολαζοντα και ANT WH * 12:45 ταυτη τη πονηρα | τη πονηρα ταυτη ANT † 12:46 δε | — NA TH WH ‡ 12:46 εισηκηκισαν | ισηκηκισαν TH WH § 12:46 αυτω λαλησαι | λαλησαι αυτω ANT * 12:47 ειπε ... σου εξω εσηκηκισι ζητουντες σοι λαλησαι | ειπε ... σου εσηκηκισιν εξω ζητουντες σε ιδειν ANT | — WH † 12:48 ειποντι | λεγοντι ANT CT ‡ 12:49 ειπεν | εφη ANT * 13:1 δε | — CT

†ἀπὸ τῆς οἰκίας ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν.
 2 Καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί,
 ὥστε αὐτὸν εἰς †τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι·
 καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν θείστηκε.
 3 Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς *πολλὰ ἐν παραβολαῖς,
 λέγων, Ἴδού, ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ †σπείρειν.
 4 Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, ἃ μὲν ἔπεσε
 παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ †ἤλθε τὰ πετεινὰ καὶ
 κατέφαγεν αὐτά. 5 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ
 πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ
 εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς·
 6 ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ
 τὸ μὴ ἔχειν ρίζαν ἐξηράνθη. 7 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν
 ἐπὶ τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν αὐτὰς
 καὶ ἀπέπνιξαν αὐτά. 8 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ
 τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν, ὃ μὲν
 ἑκατόν, ὃ δὲ ἐξήκοντα, ὃ δὲ τριάκοντα. 9 Ὁ
 ἔχων ὄρα *ἀκούειν ἀκουέτω.

10 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ †εἶπον αὐτῷ,
 Διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; 11 Ὁ δὲ
 ἀποκριθεὶς εἶπεν †αὐτοῖς ὅτι Ὑμῖν δέδοται
 γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν
 οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ οὐ δέδοται. 12 Ὅστις γὰρ
 ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ καὶ περισσευθήσεται·

† 13:1 ἀπο 97.2% | — ANT CT 1.5% † 13:2 το | — ANT CT
 PCK § 13:2 εισηκει | ιστηκει TH WH * 13:3 πολλα εν
 παραβολαις | εν παραβολαις πολλα PCK † 13:3 σπειρειν |
 σπειραι ANT BYZ PCK † 13:4 ηλθε τα πετεινα και | ελθοντα
 τα πετεινα ANT CT § 13:7 απεπνιξαν | επνιξαν NA SBL
 * 13:9 ακουειν | — CT † 13:10 ειπον | ειπαν CT † 13:11
 αυτοις | — WH

ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὁ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. ¹³ Διὰ τοῦτο ἐν παραβολαῖς αὐτοῖς λαλῶ, ἵνα βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιοῦσι. ¹⁴ Καὶ ἀναπληροῦται *αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου, ἡ λέγουσα,

Ἀκοῆ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε·

καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

¹⁵ Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου,

καὶ τοῖς ὡσὶ βαρέως ἤκουσαν,

καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν·

μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς,

καὶ τοῖς ὡσὶν ἀκούσωσι,

καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι,

καὶ †ιάσομαι αὐτούς.

¹⁶ Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι βλέπουσι· καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι †ἀκούει.

¹⁷ Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν ὅτι πολλοὶ προφητῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ ᾔδειδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

§ 13:13 ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν οὐδὲ συνιοῦσι καὶ ἀναπληροῦται | ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι καὶ ἀκούοντες μὴ ἀκούωσι μὴδὲ συνῶσι μὴποτε ἐπιστρέψωσι καὶ τότε πληρωθήσεται ANT * 13:14 αὐτοῖς | ἐπ' αὐτοῖς TR † 13:15 ἱασομαι | ἱασωμαι BYZ PCK TR ‡ 13:16 ἀκούει | ἀκούουσιν ANT CT § 13:17 εἶδον | εἶδαν CT

18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ *σπειρόντος. 19 Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον τῆς βασιλείας καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρὸς, καὶ †ἀρπάζει τὸ ἐσπαρμένον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρεῖς. 20 Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ‡εὐθὺς μετὰ χαρᾶς §λαμβάνων αὐτόν· 21 οὐκ ἔχει δὲ ρίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι· γενομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται. 22 Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος *τούτου καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου †συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. 23 Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν ‡γῆν τὴν καλὴν σπαρεῖς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ §συνιών· ὃς δὴ καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ *ὁ μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ ἐξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα.

24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, Ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ †σπειρόντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· 25 ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρὸς καὶ

* 13:18 σπειρόντος | σπειραντος ANT CT † 13:19 αρπαζει | αιρει ANT ‡ 13:20 ευθυς | ευθεως ANT § 13:20 λαμβανων | δεχομενος και λαμβανων ANT * 13:22 τουτου | — NA TH WH † 13:22 συμπνιγει | συνπνιγει TH WH ‡ 13:23 γην την καλην | καλην γην CT § 13:23 συνιων | συνιεις CT * 13:23 ὁ ... ὁ ... ὁ | ὁ ... ὁ ... ὁ NA SBL WH † 13:24 σπειροντι | σπειραντι ANT CT PCK SCR

ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπήλθεν. ²⁶ Ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια. ²⁷ Προσελθόντες δὲ οἱ δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου εἶπον αὐτῷ, Κύριε, οὐχὶ καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ σῶ ἀγρῷ; Πόθεν οὖν ἔχει §ζιζάνια; ²⁸ Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς, Ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐποίησεν. Οἱ δὲ *δοῦλοι †εἶπον αὐτῷ, Θέλεις οὖν ἀπελθόντες †συλλέξομεν αὐτά; ²⁹ Ὁ δὲ §ἔφη, Οὐ· μήποτε, συλλέγοντες τὰ ζιζάνια, ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον. ³⁰ Ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφοτέρα *μέχρι τοῦ θερισμοῦ· καὶ ἐν †καιρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θερισταῖς, Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δέσμας πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά· τὸν δὲ σῖτον †συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.

³¹ Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων, Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ· ³² ὃ μικρότερον μὲν ἐστὶ πάντων τῶν σπερμάτων· ὅταν δὲ αὐξηθῆ, μεῖζον §τῶν λαχάνων ἐστί, καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ τοῦ

‡ 13:25 εσπειρε | επεσπειρε CT § 13:27 ζιζανια | τα ζιζανια
 TR * 13:28 δουλοι | — WH † 13:28 ειπον αυτω | λεγουσιν
 αυτω NA TH | αυτω λεγουσι SBL WH ‡ 13:28 συλλεξομεν |
 συλλεξωμεν ANT BYZ CT TR § 13:29 εφη | φησιν CT * 13:30
 μεχρι | εως NA WH † 13:30 καιρω | τω καιρω TR ‡ 13:30
 συναγαγετε | συναγετε WH § 13:32 των | παντων των ANT
 PCK

οὐρανοῦ καὶ *κατασκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.

³³ Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς, Ὅμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμη, ἣν λαβοῦσα γυνὴ †ἐκρυσεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη ὅλον.

³⁴ Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς †οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς. ³⁵ ὅπως πληρωθῆ τὸ ρηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,

Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου,
ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς
§κόσμου.

³⁶ Τότε ἀφεις τοὺς ὄχλους ἦλθεν εἰς τὴν *οἰκίαν †ὁ Ἰησοῦς· καὶ †προσηλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, §Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ ἀγροῦ. ³⁷ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν *αὐτοῖς, Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα ἐστὶν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου· ³⁸ ὁ δὲ ἀγρός ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρμα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζανιά εἰσιν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ· ³⁹ ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ ἐστὶν ὁ διάβολος·

* **13:32** κατασκηνουν | κατασκηνοιου WH † **13:33** εκρυσεν | ενεκρυσεν ANT BYZ CT TR ‡ **13:34** ουκ | ουδεν ANT CT § **13:35** κοσμου 99.2% | — SBL TH WH 0.6% * **13:36** οικιαν | οικιαν αυτου ANT † **13:36** ο ιησους | — ANT CT ‡ **13:36** προσηλθον | προσηλθαν WH § **13:36** φρασον | διασαφησον CT * **13:37** αυτοις | — CT

ὁ δὲ θερισμὸς συντέλεια †τοῦ αἰῶνός ἐστιν· οἱ δὲ θερισταὶ ἄγγελοί εἰσιν. ⁴⁰ Ὡσπερ οὖν συλλέγεται τὰ ζιζάνια καὶ πυρὶ †καίεται, οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος Στούτου. ⁴¹ Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, ⁴² καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. ⁴³ Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν. Ὁ ἔχων ὧτα *ἀκούειν ἀκουέτω.

⁴⁴ †Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κεκρυμμένῳ ἐν †τῷ ἀγρῷ, ὃν εὐρῶν ἄνθρωπος ἔκρυψε· καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ ὅσα ἔχει πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.

⁴⁵ Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν *ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· ⁴⁶ †ὃς εὐρῶν ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.

⁴⁷ Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνη βληθείση εἰς τὴν θάλασσαν,

† 13:39 του | — CT ‡ 13:40 καιεται | κατακαιεται NA TR WH
 § 13:40 τουτου | — CT * 13:43 ακουειν | — CT † 13:44
 παλιν | — CT ‡ 13:44 τω | — PCK § 13:44 παντα οσα εχει
 πωλει 90.2% | πωλει παντα οσα εχει NA SBL 4.1% | πωλει οσα
 εχει WH 1.1% * 13:45 ανθρωπω 96.4% | — WH 2.4% † 13:46
 ος ευρων | ευρων δε CT

καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούσῃ· ⁴⁸ ἦν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβιβάσαντες ἐπὶ τὸν αἰγιαλόν, καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ καλά εἰς θάγγεϊα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. ⁴⁹ Οὕτως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος· ἐξελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀφοριοῦσι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, ⁵⁰ καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

⁵¹ *Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Συνήκατε ταῦτα πάντα; Λέγουσιν αὐτῷ, Naί, ἸΚύριε. ⁵² Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ αὐτοῦ καινὰ καὶ παλαιά.

⁵³ Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν· ⁵⁴ καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν, ὥστε Ἰἐκπλήττεσθαι αὐτοὺς καὶ λέγειν, Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη καὶ αἱ δυνάμεις; ⁵⁵ Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; *Οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσήφ καὶ Σίμων καὶ

‡ 13:48 αναβιβασαντες | αναβιβασαντες αυτην ANT § 13:48
 αγγεια | αγγη CT * 13:51 λεγει αυτοις ο ιησους | — CT
 † 13:51 κυριε | — CT ‡ 13:52 εις την βασιλειαν | τη βασιλεια
 CT § 13:54 εκπληττεσθαι | εκπληρσεσθαι CT * 13:55 ουχι
 | ουχ CT † 13:55 ιωσης | ιωσηφ CT

Ἰούδας; ⁵⁶ Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσὶ; Πόθεν οὖν τούτω ταῦτα πάντα; ⁵⁷ Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. ⁵⁸ Καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλάς, διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

14

¹ Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ *τετράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ, ² καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ, Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής· αὐτὸς ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ. ³ Ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην ἔδησεν Σαυτὸν καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. ⁴ Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐτήν. ⁵ Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. ⁶ ΣΓενεσίῳν δὲ ἀγομένων τοῦ Ἡρώδου, ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ τῆς Ἡρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἤρесе τῷ Ἡρώδῃ· ⁷ ὅθεν *μεθ' ὄρκου ὠμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσῃται.

‡ 13:57 αὐτου | — CT * 14:1 τετραρχης | τετρααρχης NA SBL WH † 14:2 ιωαννης | ιωανης WH ‡ 14:3 ιωαννην | ιωανην WH § 14:3 αυτον | — WH * 14:3 εθετο εν φυλακη | εν φυλακη απεθετο NA SBL WH | εν τη φυλακη απεθετο TH † 14:4 αυτω ο ιωαννης | ο ιωαννης αυτω NA | ο ιωαννης αυτω WH ‡ 14:5 εφοβηθη | εφοβειτο PCK § 14:6 γενεσιων δε αγομενων | γενεσιους δε γενομενοις CT * 14:7 μεθ | μετα SBL WH

8 Ἡ δέ, προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, Δός μοι, φησίν, ὧδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν †Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ. 9 Καὶ †ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς, διὰ δὲ τοὺς ὄρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκέλευσε δοθῆναι. 10 καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε §τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. 11 Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ ἠνεγκε τῇ μητρὶ αὐτῆς. 12 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦσαν τὸ *σῶμα, καὶ ἔθασαν †αὐτό· καὶ ἐλθόντες ἀπήγγειλαν τῷ Ἰησοῦ.

13 †Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἠκολούθησαν αὐτῷ περὶ τῶν πόλεων. 14 Καὶ ἐξελθὼν §ὁ Ἰησοῦς εἶδε πολὺν ὄχλον, καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀρρώστους αὐτῶν. 15 Ὀψίας δὲ γενομένης, †προσηλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ †αὐτοῦ, λέγοντες, Ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. 16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.

† 14:8 ιωαννου | ιωανου WH † 14:9 ελυπηθη ο βασιλευς δια δε 97.6% | λυπηθεις ο βασιλευς δια CT 1.2% § 14:10 τον ιωαννην | ιωαννην WH * 14:12 σωμα | πτωμα CT † 14:12 αυτο | αυτον CT † 14:13 και ακουσας | ακουσας δε ANT CT § 14:14 ο ιησους | — CT * 14:14 αυτοις | αυτους TR † 14:15 προσηλθον | προσηλθαν WH † 14:15 αυτου | — CT

17 Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ, Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. 18 Ὁ δὲ εἶπε, Φέρετέ μοι Σαύτους ὧδε. 19 Καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ *τοὺς χόρτους, †λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. 20 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, δώδεκα κοφίνους πλήρεις. 21 Οἱ δὲ ἐσθίουσες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων.

22 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν †ὁ Ἰησοῦς τοὺς Σμαθητὰς ἐμβῆναι εἰς *τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύση τοὺς ὄχλους. 23 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι· ὁψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ. 24 Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη †μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος. 25 Τετάρτη δὲ φυλακῆ τῆς νυκτὸς †ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς Σὸ Ἰησοῦς,

§ 14:18 αὐτους ὦδε 98.1% | ὦδε αὐτους CT 0.2% * 14:19 τοὺς χορτους | του χορτου CT † 14:19 λαβων | και λαβων TR ‡ 14:22 ο ιησους | — CT § 14:22 μαθητας | μαθητας αυτου ANT PCK TR * 14:22 το | — SBL WH † 14:24 μεσον της θαλασσης ην | σταδιους πολλους απο της γης απειχε NA SBL WH ‡ 14:25 απηλθε | ηλθε CT § 14:25 ο ιησους | — CT

περιπατῶν ἐπὶ *τῆς θαλάσσης. 26 †Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ †τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα ἐταράχθησαν, λέγοντες ὅτι Φάντασμά ἐστι· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.

27 §Εὐθέως δὲ ἐλάλησεν *αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Θαρσεῖτε· ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.

28 Ἀποκριθεὶς δὲ †αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με †πρὸς σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα. 29 Ὁ δὲ εἶπεν, Ἐλθέ. Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου §ὁ Πέτρος περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, *ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. 30 Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον †ἰσχυρὸν ἐφοβήθη· καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι ἔκραξε, λέγων, Κύριε, σῶσόν με. 31 †Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ, Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας; 32 Καὶ §ἐμβάντων αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος· 33 οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ *ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες, Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ.

* 14:25 της θαλασσης | την θαλασσαν CT † 14:26 και ιδοντες αυτον οι μαθηται 94.1% | οι δε μαθηται ιδοντες αυτον NA SBL WH 0.9% † 14:26 την θαλασσαν | της θαλασσης CT § 14:27 ευθεως | ευθως CT * 14:27 αυτοις ο ιησους | ο ιησους αυτοις NA TH WH † 14:28 αυτω ο πετρος ειπε | ο πετρος ειπε PCK | ο πετρος ειπεν αυτω WH † 14:28 προς σε ελθειν | ελθειν προς σε CT § 14:29 ο | — SBL TH WH * 14:29 ελθειν | και ηλθε CT † 14:30 ισχυρον | — WH † 14:31 ευθεως δε | και ευθεως PCK § 14:32 εμβαντων | αναβαντων CT * 14:33 ελθοντες | — CT

34 Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὴν γῆν Σιγηνησαρέτ. 35 Καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντα τοὺς κακῶς ἔχοντας· 36 καὶ παρεκάλουν αὐτόν, ἵνα *μόνον ἄψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαντο διεσώθησαν.

15

1 Τότε προσέρχονται τῷ Ἰησοῦ *οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, λέγοντες, 2 Διὰ τί οἱ μαθηταῖ σου παραβαίνουσι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; Οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν. 3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; 4 Ὁ γὰρ Θεὸς ἐνετείλατο, λέγων, Τίμα τὸν Σπατέρα καὶ τὴν μητέρα· καί, Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα θανάτῳ τελευτάτω· 5 ὑμεῖς δὲ λέγετε, Ὅς ἂν εἶπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ, Δῶρον, ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ ὠφελῆθῃς, *καὶ οὐ μὴ τιμῆσῃ τὸν πατέρα

† 14:34 ηλθον | ηλθαν WH ‡ 14:34 εις την γην | επι την γην εις CT § 14:34 γεννησαρετ | γενησαρετ PCK * 14:36 μονον | καν μονον ANT PCK * 15:1 οι απο ιεροσολυμων γραμματεις και φαρισαιοι | απο ιεροσολυμων φαρισαιοι και γραμματεις CT † 15:2 αυτων | — WH ‡ 15:4 ενετειλατο λεγων | ειπε CT § 15:4 πατερα | πατερα σου TR * 15:5 και | — CT † 15:5 τιμηση | τιμησει CT

αὐτοῦ †ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ⁶ καὶ ἠκυρώσατε
 §τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν
 ὑμῶν· ⁷ ὑποκριταί, καλῶς *προεφήτευσεν περὶ
 ὑμῶν Ἡσαΐας, λέγων,

⁸ †Ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν,
 καὶ τοῖς χεῖλεσί με τιμᾶ,
 ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ’ ἐμοῦ.
⁹ Μάτην δὲ σέβονται με,
 διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα
 ἀνθρώπων.

¹⁰ Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν
 αὐτοῖς, Ἀκούετε καὶ συνίετε. ¹¹ Οὐ τὸ
 εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν
 ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ
 στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. ¹² Τότε
 προσελθόντες οἱ μαθηταὶ †αὐτοῦ §εἶπον αὐτῷ,
 Οἶδας ὅτι οἱ Φαρισαῖοι *ἀκούσαντες τὸν
 λόγον ἐσκανδαλίσθησαν; ¹³ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
 εἶπε, Πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ
 μου ὁ οὐράνιος, ἐκριζωθήσεται. ¹⁴ Ἄφετε
 αὐτούς· †ὁδηγοὶ εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν· τυφλὸς

‡ 15:5 η την μητερα αυτου | η την μητερα PCK | — CT § 15:6
 την εντολην 98.2% | τον λογον CT 0.5% * 15:7 προεφητευσεν
 | επροφητευσεν CT † 15:8 εγγιζει μοι ο λαος ουτος τω
 στοματι αυτων και | ο λαος ουτος CT ‡ 15:12 αυτου | — NA
 SBL WH § 15:12 ειπον | λεγουσιν CT * 15:12 ακουσαντες
 τον λογον εσκανδαλισθησαν | εσκανδαλισθησαν ακουσαντες
 τον λογον ANT † 15:14 οδηγοι εισι τυφλοι τυφλων | τυφλοι
 εισιν οδηγοι τυφλων NA SBL TH | τυφλοι εισιν οδηγοι WH

δὲ τυφλὸν ἔαν ὀδηγῆ, ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον
‡πεσοῦνται.

15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ,
Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην. 16 Ὁ δὲ
*Ἰησοῦς εἶπεν, Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνητοί ἐστε;
17 †Οὐπω νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον
εἰς τὸ στόμα εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς
ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται; 18 Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα
ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται,
κάκεινα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. 19 Ἐκ
γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ
πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί,
ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. 20 ταῦτά ἐστι
τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις
χερσὶ φαγεῖν οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς
ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος.
22 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ Χαναναία ἀπὸ τῶν ὀρίων
ἐκείνων ἐξελθοῦσα ‡ἐκραύγασεν αὐτῷ,
λέγουσα, Ἐλέησόν με, Κύριε, Συιὲ *Δαυίδ·
ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται. 23 Ὁ δὲ
οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες
οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ †ἠρώτων αὐτόν, λέγοντες,
Ἀπόλυσον αὐτήν, ὅτι κράζει ὀπισθεν ἡμῶν.
24 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἀπεστάλην
εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου

‡ 15:14 πεσοῦνται | εμπεσοῦνται PCK § 15:15 ταυτην |
— TH WH * 15:16 ιησους | — CT † 15:17 ουπω | ου CT
‡ 15:22 εκραυγασεν αυτω | εκραζε CT § 15:22 υιε | υιος
CT * 15:22 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 15:23
ηρωτων | ηρωτων CT

Ἰσραήλ. ²⁵ Ἡ δὲ ἐλθοῦσα †προσεκύνησεν αὐτῷ λέγουσα, Κύριε, βοήθει μοι. ²⁶ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. ²⁷ Ἡ δὲ εἶπε, Ναί, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν κυρίων αὐτῶν. ²⁸ Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ, ὦ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθήτω σοι ὡς θέλεις. Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης.

²⁹ Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς ἦλθε παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος ἐκάθητο ἐκεῖ. ³⁰ Καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν ὄχλους, τυφλοὺς, κωφοὺς, κυλλοὺς, καὶ ἐτέρους πολλοὺς, καὶ *ἔρριψαν αὐτοὺς παρὰ τοὺς πόδας †τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ³¹ ὥστε †τοὺς ὄχλους θαυμάσαι, βλέποντας ὄκωφους λαλοῦντας, *κυλλοὺς ὑγιεῖς, †χωλοὺς περιπατοῦντας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας· καὶ †ἐδόξασαν τὸν Θεὸν Ἰσραήλ.

† 15:25 προσεκυνησεν | προσεκυνει CT TR § 15:30 χωλους τυφλους κωφους κυλλους | χωλους τυφλους κυλλους κωφους NA | κωφους τυφλους χωλους κυλλους SBL | χωλους κωφους τυφλους κυλλους TH | χωλους κυλλους τυφλους κωφους WH
 * 15:30 ερριψαν | εριψαν WH † 15:30 του ιησου | αυτου CT † 15:31 τους οχλους | τον οχλον CT § 15:31 κωφους | κωφους ακουοντας αλαλους ANT * 15:31 κυλλους υγιεις | — WH † 15:31 χωλους | και χωλους CT † 15:31 εδοξασαν | εδοξαζον PCK

32 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ εἶπε, Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη θῆμέραι τρεῖς προσμένουσί μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπολύσαι αὐτοὺς *νήστεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. 33 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ †αὐτοῦ, Πόθεν ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ ἄρτοι τοσοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄχλον τοσοῦτον; 34 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πόσους ἄρτους ἔχετε; Οἱ δὲ †εἶπον, Ἑπτὰ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. 35 Καὶ ἔκέλευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν· 36 καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας, *εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ †ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς †αὐτοῦ, οἱ δὲ μαθηταὶ δῶν ὄχλω. 37 Καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ *ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων, ἑπτὰ †σφυρίδας πλήρεις. 38 Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων. 39 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους †ἐνέβη εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια ΣΜαγδαλά.

§ 15:32 ημεραι | ημερας PCK TR * 15:32 νηστεις | νηστις PCK † 15:33 αυτου | — CT † 15:34 ειπον | ειπαν NA SBL WH § 15:35 εκελευσε τοις οχλοις αναπεσειν επι την γην και λαβων 76% | παραγγελιας τω οχλω αναπεσειν επι την γην ελαβε CT 1% * 15:36 ευχαριστησας | και ευχαριστησας NA SBL WH † 15:36 εδωκε | εδιδου CT † 15:36 αυτου | — CT § 15:36 τω οχλω | τοις οχλοις ANT CT * 15:37 ηραν το περισσευον των κλασματων | το περισσευον των κλασματων ηραν CT † 15:37 σφυριδας | σφυριδας WH † 15:39 ενεβη | ανεβη BYZ HF § 15:39 μαγδαλα | μαγαδαν CT

16

¹ Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπιδειῖξαι αὐτοῖς. ² Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁψίας γενομένης λέγετε, Εὐδία· πυρράζει γὰρ ὁ οὐρανός. ³ Καὶ πρῶτῃ, Σήμερον χειμῶν· πυρράζει γὰρ στυγνάζων ὁ οὐρανός. *Υποκριταί, τὸ μὲν πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ σημεῖα τῶν καιρῶν οὐ †δύνασθε; ⁴ Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωανᾶ ‡τοῦ προφήτου. Καὶ καταλιπὼν αὐτούς, ἀπῆλθε.

⁵ Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ ἑαυτοῦ εἰς τὸ πέραν ἐπελάθοντο ἄρτους λαβεῖν. ⁶ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. ⁷ Οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες ὅτι Ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν. ⁸ Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν *αὐτοῖς, Τί διαλογίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ †ἐλάβετε; ⁹ Οὐπω νοεῖτε, οὐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρτους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβετε; ¹⁰ Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ πόσας ‡σφυρίδας

* **16:3** υποκριται | — CT † **16:3** δυνασθε | δυνασθε γνωμαι

ANT ‡ **16:4** του προφητου | — CT § **16:5** αυτου | — CT

* **16:8** αυτοις | — CT † **16:8** ελαβετε 97.4% | εχετε NA TH WH 1.7% ‡ **16:10** σφυριδας | σφυριδας WH

ἐλάβετε; ¹¹ Πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ περὶ ἄρτου εἶπον ὑμῖν *προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων; ¹² Τότε συνῆκαν ὅτι οὐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης †τοῦ ἄρτου, ‡ἀλλὰ ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων.

¹³ Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Σκαισαρείας τῆς Φιλίππου ἠρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων, Τίνα *με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; ¹⁴ Οἱ δὲ †εἶπον, Οἱ μὲν ‡Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν· ἄλλοι δὲ Σ'Ηλίαν· ἕτεροι δὲ Ἰερεμίαν, ἢ ἓνα τῶν προφητῶν. ¹⁵ Λέγει αὐτοῖς, Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; ¹⁶ Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος εἶπε, Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. ¹⁷ *Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος εἶ, Σίμων Βαριωνᾶ, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ¹⁸ Κἀγὼ δέ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύτη τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι Ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. ¹⁹ †Καὶ δώσω σοι τὰς ‡κλεῖς τῆς βασιλείας

§ 16:11 αρτου | αρτων CT * 16:11 προσεχειν | προσεχετε δε CT † 16:12 του αρτου 93.2% | των αρτων CT 1.2% ‡ 16:12 αλλα | αλλ ANT NA²⁸ TR § 16:13 καισαρειας | καισαριας WH * 16:13 με | — CT † 16:14 ειπον | ειπαν NA SBL WH ‡ 16:14 ιωαννην | ιωαννη WH § 16:14 ηλιαν | ηλειαν WH * 16:17 και αποκριθεις | αποκριθεις δε CT † 16:19 και | — CT ‡ 16:19 κλεις | κλειδας CT

τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν δήσης ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσης ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ²⁰ Τότε διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς *αὐτοῦ ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν ὅτι αὐτός ἐστιν †Ἰησοῦς ὁ Χριστός.

²¹ Ἀπὸ τότε ἤρξατο †ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὅτι δεῖ αὐτὸν δάπελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. ²² Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ λέγων, *Ἰλεώς σοι, Κύριε· οὐ μὴ ἔσται σοι τοῦτο. ²³ Ὁ δὲ στραφεὶς εἶπε τῷ Πέτρῳ, Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ, σκάνδαλόν †μου εἶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.

²⁴ Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτόν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. ²⁵ Ὃς γὰρ †ὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ εὐρήσει αὐτήν. ²⁶ τί γὰρ δῶφελεῖται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ

§ 16:20 διεστειλατο | επετιμησε WH * 16:20 αυτου | — CT
 † 16:20 ιησους | — CT PCK † 16:21 ο ιησους | ιησους χριστος
 WH § 16:21 απελθειν εις ιεροσολυμα | εις ιεροσολυμα
 απελθειν CT * 16:22 ιλεως | ειλεως TH † 16:23 μου ει
 | ει εμου CT † 16:25 αν | εαν CT § 16:26 ωφελειται |
 ωφεληθησεται CT

ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῆ; Ἦ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ; ²⁷ Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ. ²⁸ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσὶ τινες ὧδε ἐστῶτες, οἵτινες οὐ μὴ γεύσονται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

17

¹ Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν. ² Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο λευκὰ ὡς τὸ φῶς. ³ Καὶ ἰδού, ἠώφθησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἡλίας, ἄμετ' αὐτοῦ συλλαλοῦντες. ⁴ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε τῷ Ἰησοῦ, Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῆϊ μίαν,

* **16:28** υμιν | υμιν στι CT † **16:28** ωδε εστωτες | των ωδε εστηκοτων ANT TR | των ωδε εστωτων CT * **17:1** ιωαννην | ιωαννην WH † **17:2** εγενοντο | εγενετο ANT BYZ CT PCK TR ‡ **17:3** ωφθησαν | ωφθη CT § **17:3** μωσης | μωυσης CT * **17:3** ηλιας | ηλειας WH † **17:3** μετ αυτου συλλαλουντες | συλλαλουντες μετ αυτου NA SBL | συλλαλουντες μετ αυτου TH WH ‡ **17:4** ποιησωμεν | ποιησω CT § **17:4** μωση | μωσει ANT PCK | μωυσει CT

καὶ *μίαν Ἡλία. ⁵ Ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοῦ, νεφέλη †φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδοῦ, φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· †αὐτοῦ ἀκούετε. ⁶ Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ §ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα. ⁷ Καὶ *προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἤψατο αὐτῶν καὶ εἶπεν, Ἐγέρθητε καὶ μὴ φοβεῖσθε. ⁸ Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ †τὸν Ἰησοῦν μόνον. ⁹ Καὶ καταβαινόντων αὐτῶν †ἐκ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Μηδενὶ εἶπητε τὸ ὄραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν §ἀναστῆ. ¹⁰ Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ *αὐτοῦ λέγοντες, Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν ὅτι †Ἡλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; ¹¹ Ὁ δὲ †Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν §αὐτοῖς, *Ἡλίας μὲν ἔρχεται †πρῶτον, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα. ¹² λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι †Ἡλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, §ἀλλὰ ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτω

* 17:4 μίαν ἡλία | ἡλία μίαν NA SBL TH | ἡλεια μίαν WH
† 17:5 φωτεινὴ | φωτινὴ WH † 17:5 αὐτοῦ ἀκούετε | ἀκούετε αὐτοῦ CT § 17:6 ἐπεσον | ἐπεσαν CT * 17:7 προσελθὼν ὁ ἰησοῦς ἤψατο αὐτῶν καὶ | προσηλθεν ὁ ἰησοῦς καὶ ἀψαμενος αὐτῶν CT † 17:8 τον | αὐτον CT † 17:9 ἐκ | ἀπο ANT TR § 17:9 ἀναστῆ | ἐγερθη NA SBL WH * 17:10 αὐτοῦ | — NA SBL WH † 17:10 ἡλιαν | ἡλειαν WH † 17:11 ἰησοῦς | — CT § 17:11 αὐτοῖς | — CT * 17:11 ἡλιας | ἡλειας WH † 17:11 πρῶτον | — CT † 17:12 ἡλιας | ἡλειας WH § 17:12 ἀλλὰ | ἀλλ ANT NA²⁸ PCK TH TR

καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν. ¹³ Τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ ὅτι περὶ *Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

¹⁴ Καὶ ἐλθόντων †αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλθεν αὐτῷ ἄνθρωπος γονυπετῶν ‡αὐτὸν ¹⁵ καὶ λέγων, Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνιάζεται καὶ κακῶς ὁπάσχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. ¹⁶ Καὶ προσήνεγκα αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. ¹⁷ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ὡ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε *ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; Ἔως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; Φέρετέ μοι αὐτὸν ὧδε. ¹⁸ Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον, καὶ †ἐθεραπεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. ¹⁹ Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν ‡εἶπον, Διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; ²⁰ Ὁ δὲ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Διὰ τὴν *ἀπιστίαν ὑμῶν. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει τούτῳ, †Μετάβηθι ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐδὲν ἀδυνατήσει

* **17:13** ιωαννου | ιωανου WH † **17:14** αυτων | — CT
 ‡ **17:14** αυτον | αυτω TR § **17:15** πασχει 99.4% | χει TH WH 0.6% * **17:17** εσομαι μεθ υμων | μεθ υμων εσομαι CT
 † **17:18** εθεραπευθη | ιαθη PCK ‡ **17:19** ειπον | ειπαν WH
 § **17:20** ιησους ειπεν | λεγει CT * **17:20** απιστιαν 97.6% | ολιγοπιστιαν CT 1.5% † **17:20** μεταβηθι εντευθεν | μεταβα ενθεν CT

ὕμῖν. ²¹ †Τοῦτο δὲ τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστεία.

²² §Αναστρεφομένων δὲ αὐτῶν *ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων, ²³ καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθήσεται. Καὶ ἐλυπήθησαν σφόδρα.

²⁴ Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς †Καπερναοῦμ, προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ καὶ †εἶπον, Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα; ²⁵ Λέγει, Ναί. Καὶ §ὄτε εἰσηλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; Οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆνσον; Ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων; ²⁶ *Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων. Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἄρα γε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί. ²⁷ Ἴνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμεν αὐτούς, πορευθεὶς εἰς †τὴν θάλασσαν βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν †ἀναβαίνοντα πρῶτον ἰχθὺν ἄρον· καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὐρήσεις στατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

‡ **17:21** τουτο δε το γενοσ ουκ εκπορευεται ει μη εν προσευχη και νηστεια 87.7% | — CT 0.6% § **17:22** αναστρεφομενων | συστρεφομενων CT * **17:22** εν τη γαλιλαια | εις την γαλιλαιαν ANT † **17:24** καπερναουμ | καφαρναουμ CT ‡ **17:24** ειπον | ειπαν CT § **17:25** οτε εισηλθεν | οτε εισηλθον PCK | ελθοντα CT * **17:26** λεγει αυτω ο πετρος | ειποντος δε CT † **17:27** την | — CT ‡ **17:27** αναβαινοντα | αναβαντα ANT BYZ CT PCK TR

18

¹ Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες, Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν; ² Καὶ προσκαλεσάμενος *ὁ Ἰησοῦς παιδίον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, ³ καὶ εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε καὶ γένησθε ὡς τὰ παιδιά, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ⁴ Ὅστις οὖν †ταπεινώσει ἑαυτὸν ὡς τὸ παιδίον τοῦτο, οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. ⁵ Καὶ ὃς ἐὰν δέξηται ‡παιδίον τοιοῦτον ἐν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται. ⁶ ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμφέρει αὐτῷ ἵνα κρεμασθῇ μύλος ὀνικὸς §εἰς τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταποντισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης.

⁷ Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ *ἐστὶν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ †ἐκείνῳ, δι' οὗ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. ⁸ Εἰ δὲ ἡ χεὶρ σου ἢ ὁ πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον ‡αὐτὰ καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν §χωλὸν ἢ κυλλόν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. ⁹ Καὶ εἰ ὁ ὀφθαλμὸς σου σκανδαλίζει

* 18:2 ο ιησους | — CT † 18:4 ταπεινωσει | ταπεινωση TR
 ‡ 18:5 παιδιον τοιουτου εν | εν παιδιον τοιουτο CT § 18:6
 εις | επι TR | περι NA TH WH * 18:7 εστιν | — NA SBL WH
 † 18:7 εκεινω | — CT ‡ 18:8 αυτα | αυτον CT § 18:8 χωλον
 η κυλλον | κυλλον η χωλον NA SBL WH

σε, ἔξελε αὐτὸν καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· καλὸν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.

¹⁰ Ὁρᾶτε μὴ καταφρονήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τούτων, λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

¹¹ * Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ ἀπολωλός. ¹² Τί ὑμῖν δοκεῖ; Ἐὰν γένηται τινι ἀνθρώπῳ ἕκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἓν ἐξ αὐτῶν· οὐχὶ † ἀφείς τὰ ‡ ἐνενηκοντα ἑννέα, ἐπὶ τὰ ὄρη § πορευθεὶς ζητεῖ τὸ πλανώμενον;

¹³ Καὶ ἐὰν γένηται εὐρεῖν αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τοῖς * ἐνενηκοντα ἑννέα τοῖς μὴ πεπλανημένοις.

¹⁴ Οὕτως οὐκ ἔστι θέλημα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς † ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα ἀπόληται ‡ εἷς τῶν μικρῶν τούτων.

¹⁵ Ἐὰν δὲ § ἀμαρτήση * εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὑπάγε † καὶ ἔλεγξον αὐτὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μόνου. Ἐὰν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σου. ¹⁶ ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παράλαβε μετὰ σοῦ ἓτι ἓνα ἢ δύο, ἵνα ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. ¹⁷ ἐὰν

* **18:11** ηλθε γαρ ο υιος του ανθρωπου σωσαι το απολωλος 82.6% | — CT 1.5% † **18:12** αφεις | αφησει CT ‡ **18:12** ενενηκοντα | εννενηκοντα TR § **18:12** πορευθεις | και πορευθεις CT * **18:13** ενενηκοντα | εννενηκοντα TR † **18:14** υμων | μου WH ‡ **18:14** εις | εν CT § **18:15** αμαρτηση | αμαρτη PCK * **18:15** εις σε | — WH † **18:15** και | — CT PCK

δὲ παρακούσῃ αὐτῶν, †εἶπε τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὡσπερ ὁ ἔθνικὸς καὶ ὁ τελώνης. ¹⁸ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἑὰν δῆσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν *τῷ οὐρανῷ· καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν †τῷ οὐρανῷ. ¹⁹ Πάλιν †ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν δύο ὅμων συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς. ²⁰ Οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἕμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

²¹ Τότε προσελθὼν *αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε, Κύριε, ποσάκις ἀμαρτήσῃ εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφήσω αὐτῷ; Ἔως ἐπτάκις; ²² Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Οὐ λέγω σοι ἕως ἐπτάκις, †ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις ἐπτά.

²³ Διὰ τοῦτο ὠμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. ²⁴ Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ συναίρειν, †προσηνέχθη ἑαυτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων ταλάντων. ²⁵ Μὴ ἔχοντος δὲ αὐτοῦ ἀποδοῦναι ἐκέλευσεν αὐτὸν ὁ κύριος *αὐτοῦ παραθῆναι,

‡ 18:17 ειπε | ειπον SBL WH § 18:18 εαν | αν TH * 18:18 τω | — CT † 18:18 τω | — CT ‡ 18:19 αμην | — TR § 18:19 υμων συμφωνησωσιν | συμφωνησωσιν εξ υμων CT * 18:21 αυτω ο πετρος ειπε | ο πετρος ειπεν αυτω NA WH † 18:22 αλλ | αλλα NA²⁷ SBL TH WH ‡ 18:24 προσηνεχθη | προσηχθη WH § 18:24 αυτω εις | εις αυτω WH * 18:25 αυτου | — CT

καὶ τὴν γυναῖκα †αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα †εἶχε, καὶ ἀποδοθῆναι. ²⁶ Πεσὼν οὖν ὁ δοῦλος προσεκύνει αὐτῷ, λέγων, Ὁ Κύριε, μακροθύμησον ἐπ’ ἐμοί, καὶ πάντα *σοι ἀποδώσω. ²⁷ Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἀπέλυσεν αὐτόν, καὶ τὸ †δάνειον ἀφήκεν αὐτῷ. ²⁸ Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος εὔρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε, λέγων, Ἀπόδος μοι δεῖ τι ὀφείλεις. ²⁹ Πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ *εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ παρεκάλει αὐτόν, λέγων, Μακροθύμησον ἐπ’ ἐμοί, καὶ †ἀποδώσω σοι. ³⁰ Ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν, †ἀλλὰ ἀπελθὼν ἔβαλεν αὐτόν εἰς φυλακὴν, ἕως ἄποδοῦν τὸ ὀφειλόμενον. ³¹ Ἴδόντες *δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ †ἐαυτῶν πάντα τὰ γενόμενα. ³² Τότε προσκαλεσάμενος αὐτόν ὁ κύριος αὐτοῦ λέγει αὐτῷ, Δοῦλε πονηρέ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφήκᾰ σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με· ³³ οὐκ ἔδει καὶ σὲ ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς †καὶ ἐγὼ σε ἠλέησα;

† 18:25 αὐτου | — NA SBL WH † 18:25 ειχε | εχει CT
 § 18:26 κυριε | — NA SBL WH * 18:26 σοι αποδωσω |
 αποδωσω σοι CT † 18:27 δανειον | δανιον WH † 18:28 μοι
 | — CT § 18:28 ει | ο TR * 18:29 εις τους ποδας αυτου
 | — CT † 18:29 αποδωσω | παντα αποδωσω TR † 18:30
 αλλα | αλλ NA²⁸ SCR § 18:30 ου | — NA TH WH * 18:31
 δε | ουν CT † 18:31 ἐαυτῶν | αὐτῶν TR † 18:33 και εγω
 | καγω CT

34 Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῶ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον ἑαυτῷ. 35 Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ *ἐπουράνιος ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν †τὰ παραπτώματα αὐτῶν.

19

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας πέραν τοῦ Ἰορδάνου. 2 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς ἐκεῖ.

3 Καὶ *προσηλθον αὐτῷ †οἱ Φαρισαῖοι πειράζοντες αὐτόν, καὶ λέγοντες †αὐτῷ, Εἰ ἕξεισιν ἑάνθρωπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; 4 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν *αὐτοῖς, Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ †ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς, 5 καὶ εἶπεν, †Ἔνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν ἑαυτοῦ πατέρα καὶ τὴν μητέρα, καὶ *προσκολληθήσεται †τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἕσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν; 6 Ὡστε

§ 18:34 αυτω | — NA SBL WH * 18:35 επουρανιος | ουρανιος CT † 18:35 τα παραπτωματα αυτων | — CT * 19:3 προσηλθον | προσηλθαν WH † 19:3 οι | — CT † 19:3 αυτω | — CT § 19:3 ανθρωπω | — WH * 19:4 αυτοις | — CT † 19:4 ποιησας | κτισας CT † 19:5 ενεκεν | ενεκα CT § 19:5 πατερα | πατερα αυτου ANT BYZ PCK * 19:5 προσκολληθησεται | κολληθησεται ANT BYZ CT † 19:5 τη γυναικι | προς την γυναικα PCK

οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. Ὁ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. ⁷ Λέγουσιν αὐτῷ, Τί οὖν †Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι Σαύτην; ⁸ Λέγει αὐτοῖς ὅτι *Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω. ⁹ Λέγω δὲ ὑμῖν †ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, †μὴ ἐπὶ πορνεία, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· Σκαὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται.

¹⁰ Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ *αὐτοῦ, Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικός, οὐ συμφέρει γαμήσαι. ¹¹ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον †τουτοῦ, ἀλλ' οἷς δέδοται. ¹² Εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτω· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω.

¹³ Τότε †προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα Στας χειρας ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξεται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. ¹⁴ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ

‡ 19:7 μωσης | μωυσης CT § 19:7 αυτην | — WH * 19:8 μωσης | μωυσης CT † 19:9 οτι | — TH ‡ 19:9 μη | ει μη

TR § 19:9 και ο απολελυμενην γαμησας μοιχεται | — NA WH

* 19:10 αυτου | — SBL WH † 19:11 τουτου | — WH ‡ 19:13

προσηνεχθη | προσηνεχθησαν CT § 19:13 τας χειρας επιθη αυτοις | επιθη αυτοις τας χειρας ANT

ἐλθεῖν πρὸς με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. ¹⁵ Καὶ ἐπιθεὶς *αὐτοῖς τὰς χεῖρας, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

¹⁶ Καὶ ἰδοὺ, †εἷς προσελθὼν ‡εἶπεν αὐτῷ, Διδάσκαλε Σάγαθέ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα *ἔχω ζωὴν αἰώνιον; ¹⁷ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τί με †λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. Εἰ δὲ θέλεις ‡εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, §τήρησον τὰς ἐντολάς. ¹⁸ Λέγει αὐτῷ, Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς *εἶπε, Τὸ Οὐ φονεύσεις· οὐ μοιχεύσεις· οὐ κλέψεις· οὐ ψευδομαρτυρήσεις· ¹⁹ τίμα τὸν †πατέρα καὶ τὴν μητέρα· καί, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ²⁰ Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος, ‡Πάντα ταῦτα §ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑστερῶ; ²¹ Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ δός *πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν †οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι. ²² Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν ‡λόγον ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν

* **19:15** αυτοις τας χειρας | τας χειρας αυτοις ANT CT
† **19:16** εις | εις τις PCK ‡ **19:16** ειπεν αυτω | αυτω ειπε CT
§ **19:16** αγαθε | — CT * **19:16** εχω | σχω CT † **19:17** λεγεις
αγαθον ουδεις αγαθος ει μη εις ο θεος 97.7% | ερωτας περι
του αγαθου εις εστιν ο αγαθος CT 0.2% ‡ **19:17** εισελθειν
εις την ζωην | εις την ζωην εισελθειν CT § **19:17** τηρησον |
τηρει WH * **19:18** ειπε | εφη WH † **19:19** πατερα | πατερα
σου TR ‡ **19:20** παντα ταυτα | ταυτα παντα WH § **19:20**
εφυλαξαμην εκ νεοτητος μου | εφυλαξα CT * **19:21** πτωχοις
| τοις πτωχοις NA TH WH † **19:21** ουρανω | ουρανοις CT
‡ **19:22** λογον | λογον τουτου WH

γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

²³ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁδυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

²⁴ Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ *τρυπήματος ῥαφίδος †διελθεῖν, ἢ πλούσιον ‡εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.

²⁵ Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ ὁδοῦ αὐτοῦ ἐξεπλήσσοντο σφόδρα, λέγοντες, Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι; ²⁶ Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ Θεῷ πάντα *δυνατά.

²⁷ Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν;

²⁸ Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολουθήσαντές μοι, ἐν τῇ †παλιγγενεσίᾳ ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, ‡καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ.

²⁹ Καὶ πᾶς ὁσὸς ἀφήκεν οἰκίας, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς, ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, *ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρούς, ἕνεκεν τοῦ

§ 19:23 δυσκολως πλουσιος | πλουσιος δυσκολως CT

* 19:24 τρυπηματος | τρηματος WH † 19:24 διελθειν | εισελθειν SBL WH ‡ 19:24 εις την βασιλειαν του θεου εισελθειν | εισελθειν εις την βασιλειαν του θεου NA TH |

εις την βασιλειαν του θεου SBL WH § 19:25 αυτου | —

CT * 19:26 δυνατα | δυνατα εστι ANT BYZ TR † 19:28

παλιγγενεσια | παλιγγενεσια TH WH ‡ 19:28 καθισεσθε |

καθησεσθε CT § 19:29 ος | οστις CT * 19:29 η γυναικα |

— NA WH

†ὄνόματός μου, ‡ἐκατονταπλασίονα ῥλήψεται, καὶ ζῶην αἰώνιον κληρονομήσει. ³⁰ Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι.

20

¹ Ὁμοία γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτῳ μισθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. ² *Καὶ συμφωνήσας μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. ³ Καὶ ἐξεληθῶν περὶ τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἐστῶτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀργούς. ⁴ ‡καὶ ἐκεῖνοις εἶπεν, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, καὶ ὃ ἐὰν ἦ δίκαιον δώσω ὑμῖν. ⁵ Οἱ δὲ ἀπήλθον. ῤπάλιν ἐξεληθῶν περὶ ἕκτην καὶ *ἐνάτην ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως. ⁶ Περὶ δὲ τὴν ἐνδεκάτην †ὥραν ἐξεληθῶν, εὔρεν ἄλλους ἐστῶτας ‡ἀργούς, καὶ λέγει αὐτοῖς, Τί ὧδε ἐστήκατε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; ⁷ Λέγουσιν αὐτῷ, Ὅτι οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. Λέγει αὐτοῖς, Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα, ῤκαὶ ὃ ἐὰν ἦ δίκαιον λήψεσθε.

† 19:29 ονοματος μου | εμου ονοματος WH ‡ 19:29 εκατονταπλασιονα | πολλαπλασιονα WH § 19:29 ληψεται | λημψεται CT * 20:2 και συμφωνησας | συμφωνησας δε CT TR † 20:3 τριτην | την τριτην TR ‡ 20:4 και εκεινοις | κακεινοις TR § 20:5 παλιν | παλιν δε NA TH WH * 20:5 ενατην | εννατην TR † 20:6 ωραν | — CT ‡ 20:6 αργους | — CT § 20:7 και ο εαν η δικαιον ληψεσθε | — CT

8 Ὀψίας δὲ γενομένης λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ, Κάλεσον τοὺς ἐργάτας, καὶ ἀπόδος *αὐτοῖς τὸν μισθόν, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχάτων ἕως τῶν πρώτων. 9 †Καὶ ἐλθόντες οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον. 10 ‡Ἐλθόντες δὲ οἱ πρώτοι ἐνόμισαν ὅτι ἄλλοιονα *λήψονται· καὶ ἔλαβον †καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον. 11 Λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότη, 12 λέγοντες ‡ὅτι Οὗτοι οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐτοὺς ἐποίησας, τοῖς βαστάσασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας καὶ τὸν καύσωνα. 13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς *εἶπεν ἐνὶ αὐτῶν, Ἐταῖρε, οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου συνεφώνησάς μοι; 14 Ἄρον τὸ σὸν καὶ ὑπάγε· θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχάτῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί. 15 †Ἡ οὐκ ἔξεστί μοι ‡ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς; Ἐἰ ὁ ὀφθαλμὸς σου πονηρὸς ἐστίν, ὅτι ἐγὼ ἀγαθὸς εἶμι; 16 Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχατοι πρώτοι, καὶ οἱ πρώτοι ἔσχατοι· *πολλοὶ γὰρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

* 20:8 αυτοις | — WH † 20:9 και ελθοντες | ελθοντες δε WH ‡ 20:10 ελθοντες δε | και ελθοντες CT § 20:10 πλειονα | πλειον CT * 20:10 ληπονται | λημψονται CT † 20:10 και αυτοι ανα δηναριον | το ανα δηναριον και αυτοι CT ‡ 20:12 οτι | — CT § 20:12 ημιν αυτους | αυτους ημιν SBL WH * 20:13 ειπεν ενι αυτων | ενι αυτων ειπεν CT † 20:15 η | — SBL WH ‡ 20:15 ποιησαι ο θελω | ο θελω ποιησαι CT § 20:15 ει | η CT * 20:16 πολλοι γαρ εισι κλητοι ολιγοι δε εκλεκτοι 97.5% | — CT 1.4%

17 †Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα παρέλαβε τοὺς δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν †ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 18 Ἴδού, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι, καὶ κατακρινούσιν αὐτὸν θανάτῳ, 19 καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἄναστήσεται.

20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνούσα καὶ αἰτοῦσά τι *παρ' αὐτοῦ. 21 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ, Τί θέλεις; Λέγει αὐτῷ, Εἶπέ ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ δεξιῶν †σου, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων †σου, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. 22 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν, ἢ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι; Λέγουσιν αὐτῷ, Δυνάμεθα. 23 *Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε, †καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθήσεσθε· τὸ δὲ καθίσει ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων †μου οὐκ

† 20:17 και αναβαινων ο | μελλων δε αναβαινειν WH † 20:17 εν τη οδω και | και εν τη οδω CT § 20:19 αναστησεται | εγερθησεται CT * 20:20 παρ | απ NA TH WH † 20:21 σου | — WH † 20:21 σου | — TR § 20:22 η το βαπτισμα ο εγω βαπτίζομαι βαπτισθηναι | και το βαπτισμα ο εγω βαπτίζομαι βαπτισθηναι TR | — CT * 20:23 και | — CT † 20:23 και το βαπτισμα ο εγω βαπτίζομαι βαπτισθησεσθε | — CT † 20:23 μου | — CT

ἔστιν Σέμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἠτοίμασται ὑπὸ τοῦ πατρός μου. ²⁴ Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. ²⁵ Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτοὺς εἶπεν, Οἴδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. ²⁶ Οὐχ οὕτω *δὲ †ἔσται ‡ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς Σῆάν θέλη ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι *ἔσται ὑμῶν διάκονος· ²⁷ καὶ ὃς †ἔαν θέλη ἐν ὑμῖν εἶναι πρῶτος, †ἔστω ὑμῶν δοῦλος· ²⁸ ὡσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἤλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν. ²⁹ Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Σ'Ιεριχῶ, ἠκολούθησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. ³⁰ Καὶ ἰδοῦ, δύο τυφλοὶ καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκούσαντες ὅτι Ἰησοῦς παράγει, ἔκραξαν, λέγοντες, *Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε, †υἱὸς ‡Δαυίδ. ³¹ Ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσωσιν. Οἱ δὲ μεῖζον Σῆκραζον, λέγοντες, *Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε, †υἱὸς ‡Δαυίδ.

§ 20:23 εμον | εμον τουτο NA * 20:26 δε | — ANT CT
† 20:26 εσται | εστιν WH ‡ 20:26 εν | — PCK § 20:26
εαν | αν SBL TH WH * 20:26 εσται | εστω TR † 20:27 εαν
| αν CT ‡ 20:27 εστω | εσται ANT CT PCK § 20:29 ιεριχω |
ιεριχω TH WH * 20:30 ελεησον ημας κυριε | κυριε ελεησον
ημας SBL WH | ελεησον ημας ιησου TH † 20:30 υιος | υιε
TH ‡ 20:30 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH § 20:31
εκραζον | εκραξαν CT * 20:31 ελεησον ημας κυριε | κυριε
ελεησον ημας SBL TH WH † 20:31 υιος | υιε TH ‡ 20:31
δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH

32 Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτούς, καὶ εἶπε, Τί θέλετε ποιήσω ὑμῖν; 33 Λέγουσιν αὐτῷ, Κύριε, ἵνα ῥάνοιχθῶσιν ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί. 34 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἤψατο τῶν *ὀφθαλμῶν αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψαν †αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

21

1 Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἤλθον εἰς *Βηθσαφαγή †πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, τότε ‡ὁ Ἰησοῦς ἀπέστειλε δύο μαθητάς, 2 λέγων αὐτοῖς, §Πορεύθητε εἰς τὴν κώμην τὴν *ἀπέναντι ὑμῶν, καὶ †εὐθέως εὐρήσετε ὄνον δεδεμένην, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύσαντες ἀγάγετέ μοι. 3 Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἶπη τι, ἐρεῖτε ὅτι Ὁ Κύριος αὐτῶν χρεῖαν ἔχει· ‡εὐθέως δὲ ῥάποστέλλει αὐτούς. 4 Τοῦτο δὲ *ὄλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ρηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέγοντος,

5 Εἶπατε τῇ θυγατρὶ Σιών,
Ἰδοῦ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεταιί σοι,
πραῦς καὶ ἐπιβεβηκῶς ἐπὶ ὄνον

§ 20:33 ανοιχθωσιν ημων οι οφθαλμοι | ανοιγωσιν οι οφθαλμοι ημων CT * 20:34 οφθαλμων | ομματων CT † 20:34 αυτων οι οφθαλμοι | — CT * 21:1 βηθσαφαγη | βηθφαγη BYZ CT TR † 21:1 προς | εις NA SBL WH ‡ 21:1 ο | — NA SBL WH § 21:2 πορευθητε | πορευεσθε CT * 21:2 απεναντι | κατεναντι CT † 21:2 ευθεως | ευθυς WH ‡ 21:3 ευθεως | ευθυς CT § 21:3 αποστέλλει | αποστελει CT TR * 21:4 ολον | — CT

καὶ †πῶλον υἷον ὑποζυγίου.

⁶ Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταί, καὶ ποιήσαντες καθὼς ‡προσέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, ⁷ ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον· καὶ ἐπέθηκαν §ἐπάνω αὐτῶν τὰ ἱμάτια *αὐτῶν, καὶ †ἐπεκάθισεν ἐπάνω αὐτῶν. ⁸ Ὁ δὲ πλεῖστος ὄχλος ἔστρωσαν ‡ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἐστρώννουν ἐν τῇ ὁδῷ. ⁹ Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ §προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες ἔκραζον, λέγοντες,

Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ *Δαυίδ·
εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.
Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις.

¹⁰ Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐσείσθη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα, Τίς ἐστὶν οὗτος; ¹¹ Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον, Οὗτός ἐστιν †Ἰησοῦς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ ‡Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας.

¹² Καὶ εἰσῆλθεν §ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν *τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας

† 21:5 πωλον | επι πωλον CT ‡ 21:6 προσεταξεν | συνεταξεν
NA SBL WH § 21:7 επανω | επ CT * 21:7 αυτων | —
CT † 21:7 επεκαθισεν | επεκαθισαν SCR ‡ 21:8 ἑαυτῶν
| αὐτῶν PCK § 21:9 προαγοντες | προαγοντες αυτον CT
* 21:9 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 21:11 ιησους
ο προφητης | ο προφητης ιησους CT ‡ 21:11 ναζαρετ |
ναζαρεθ CT SCR § 21:12 ο | — CT * 21:12 του θεου 96.3%
| — CT 3.4%

καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς.

¹³ Καὶ λέγει αὐτοῖς, Γέγραπται, Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν †ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν.

¹⁴ Καὶ προσῆλθον αὐτῷ ‡χωλοὶ καὶ τυφλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. ¹⁵ Ἴδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας §κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ *Δαυίδ, ἠγανάκτησαν, ¹⁶ καὶ †εἶπον αὐτῷ, Ἀκούεις τί οὗτοι λέγουσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς, Ναί· οὐδέποτε ἀνέγνωτε ὅτι

Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων
κατηρτίσω αἶνον;

¹⁷ Καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ ἠύλισθη ἐκεῖ.

¹⁸ ‡Πρωίας δὲ §ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν, ἐπεΐνασε. ¹⁹ Καὶ ἰδὼν συκῆν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, καὶ οὐδὲν εὔρεν ἐν αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον· καὶ λέγει αὐτῇ, *Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα.

† 21:13 ἐποιήσατε | ποιεῖτε CT ‡ 21:14 χωλοι και τυφλοι
| τυφλοι και χωλοι CT TR § 21:15 κραζοντας | τους
κραζοντας CT * 21:15 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH
WH † 21:16 ειπον | ειπαν CT ‡ 21:18 πρωιας | πρωι CT
§ 21:18 επαναγων | επαναγαγων WH * 21:19 μηκετι | ου
μηκετι WH

Καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκῆ. ²⁰ Καὶ ἰδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν, λέγοντες, Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκῆ; ²¹ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν, καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ κἂν τῷ ὄρει τούτῳ εἴπητε, Ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν, γενήσεται. ²² Καὶ πάντα ὅσα †ἐὰν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ, πιστεύοντες, ‡λήψεσθε.

²³ Καὶ §ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερόν, *προσηλθον αὐτῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέγοντες, Ἐν ποίᾳ ἐξουσία ταῦτα ποιεῖς; Καὶ τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην; ²⁴ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. ²⁵ Τὸ βάπτισμα †Ἰωάννου πόθεν ἦν; Ἐξ οὐρανοῦ ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ διελογίζοντο ‡παρ' ἑαυτοῖς, λέγοντες, Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ ἡμῖν, Διὰ τί οὖν οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; ²⁶ Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ §ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην. ²⁷ Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ *εἶπον, Οὐκ οἶδαμεν.

† 21:22 εαν | αν BYZ CT TR ‡ 21:22 ληψεσθε | λημψεσθε CT § 21:23 ελθοντι αυτω | ελθοντος αυτου CT * 21:23 προσηλθον | προσηλθαν WH † 21:25 ιωαννου | το ιωαννου NA SBL TH | το ιωανου WH ‡ 21:25 παρ | εν NA SBL WH § 21:26 εχουσι τον ιωαννην ως προφητην | ως προφητην εχουσι τον ιωαννην NA SBL TH | ως προφητην εχουσι τον ιωαννην WH * 21:27 ειπον | ειπαν NA SBL WH

Ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσία ταῦτα ποιῶ.

28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; †Ἄνθρωπος εἶχε τέκνα δύο, †καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ εἶπε, Τέκνον, ὕπαγε, σήμερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου. 29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, *Οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς, ἀπήλθε. 30 †Καὶ προσελθὼν τῷ δευτέρῳ εἶπεν ὡσαύτως. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἔγω, κύριε· καὶ οὐκ ἀπήλθε. 31 Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρός; Λέγουσιν *αὐτῷ, Ὁ †πρῶτος. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. 32 Ἦλθε γὰρ †πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες ἔου μετεμελήθητε ὕστερον τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ.

33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. Ἄνθρωπός *τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὠρυξεν ἐν αὐτῷ ληνόν, καὶ ὠκοδόμησε

† 21:28 ἄνθρωπος | ἄνθρωπος τις ANT PCK † 21:28 καὶ | — SBL WH § 21:28 μου | — CT * 21:29 οὐ θελω ὕστερον δε μεταμεληθεις | ἐγω κυριε καὶ οὐκ WH † 21:30 καὶ προσελθων | προσελθων δε CT † 21:30 δευτερω | ετερω BYZ HF NA PCK § 21:30 ἐγω κυριε καὶ οὐκ | οὐ θελω ὕστερον μεταμεληθεις WH * 21:31 αὐτω | — CT † 21:31 πρωτος | ὕστερος WH † 21:32 πρὸς ὑμας ἰωαννης | ἰωαννης πρὸς ὑμας NA SBL TH | ἰωαννης πρὸς ὑμας WH § 21:32 οὐ | οὐδε CT * 21:33 τις | — BYZ CT

πύργον, καὶ †ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. ³⁴ Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωρούς, λαβεῖν τοὺς καρπούς αὐτοῦ. ³⁵ Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὃν μὲν ‡ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλίθοβόλησαν. ³⁶ Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους πλείονας τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. ³⁷ Ὑστερον δὲ ἀπέστειλε πρὸς αὐτοὺς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων, Ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου. ³⁸ Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες τὸν υἱὸν εἶπον ἐν ἑαυτοῖς, Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἑκατάσχωμεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. ³⁹ Καὶ λαβόντες αὐτὸν ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος καὶ ἀπέκτειναν. ⁴⁰ Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; ⁴¹ Λέγουσιν αὐτῷ, Κακοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα *ἐκδώσεται ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρπούς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν.

⁴² Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς γραφαῖς,

Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας·
παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη,

† 21:33 ἐξεδοτο | ἐξεδετο NA SBL WH ‡ 21:35 εδειραν | εδηραν PCK § 21:38 κατασχωμεν | σχωμεν CT * 21:41 εκδωσεται | εκδοσεται TR

καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

⁴³ Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρποὺς αὐτῆς. ⁴⁴ Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λίθον τοῦτον συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.

⁴⁵ Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν λέγει. ⁴⁶ Καὶ ζητοῦντες αὐτὸν κρατῆσαι, ἐφοβήθησαν τοὺς ὄχλους, †ἐπειδὴ ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον.

22

¹ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἶπεν *αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, λέγων, ² Ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ· ³ καὶ ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κεκλημένους εἰς τοὺς γάμους, καὶ οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν. ⁴ Πάλιν ἀπέστειλεν ἄλλους δούλους, λέγων, Εἶπατε τοῖς κεκλημένοις. Ἴδού, τὸ ἄριστόν μου †ἠτοιμάσα, οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ σιτιστὰ τεθυμένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους. ⁵ Οἱ δὲ ἀμελήσαντες ἀπήλθον, ‡ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, §ὁ δὲ *εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ· ⁶ οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν.

† 21:46 επειδη ως | επει εις CT * 22:1 αυτοις εν παραβολαις | εν παραβολαις αυτοις CT † 22:4 ητοιμασα | ητοιμακα CT ‡ 22:5 ο | ος CT § 22:5 ο | ος CT * 22:5 εις | επι CT

7 †Καὶ ἀκούσας ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος ὠργίσθη, καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε. 8 Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ, Ὁ μὲν γάμος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι. 9 Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους ἂν εὔρητε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους. 10 Καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδοὺς συνήγαγον πάντας ὄσους εὔρον, πονηροὺς τε καὶ ἀγαθοὺς· καὶ ἐπλήσθη ὁ *γάμος ἀνακειμένων.

11 Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου· 12 καὶ λέγει αὐτῷ, Ἐταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; Ὁ δὲ ἐφιμώθη. 13 Τότε †εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις, Δήσαντες αὐτοῦ ἄποδας καὶ χεῖρας, ὄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὁδόντων. 14 Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. 16 Καὶ ἀποστέλλουσιν

† 22:7 και ακουσας ο βασιλευς εκεινος | ακουσας δε ο βασιλευς TR | ακουσας δε ο βασιλευς εκεινος ANT | ο δε βασιλευς CT † 22:9 αν | εαν ANT BYZ CT § 22:10 οσους | ους CT * 22:10 γαμος | νυμφων WH † 22:13 ειπεν ο βασιλευς | ο βασιλευς ειπε CT † 22:13 ποδας και χειρας | χειρας και ποδας BYZ PCK § 22:13 αρατε αυτον και εκβαλετε | εκβαλετε αυτον NA SBL WH

αὐτῶ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν, *λέγοντες, Διδάσκαλε, οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων. ¹⁷ †Εἶπε οὖν ἡμῖν, τί σοι δοκεῖ; Ἔξοστι δοῦναι κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὐ; ¹⁸ Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν εἶπε, Τί με πειράζετε, ὑποκριταί; ¹⁹ Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κῆνσου. Οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῶ δηνάριον. ²⁰ Καὶ λέγει αὐτοῖς, Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; ²¹ Λέγουσιν αὐτῶ, Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς, Ἀπόδοτε οὖν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. ²² Καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν ᾤπηλθον.

²³ Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσήλθον αὐτῶ Σαδδουκαῖοι, *οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν, καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν, ²⁴ λέγοντες, Διδάσκαλε, †Μωσῆς εἶπεν, Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. ²⁵ Ἦσαν δὲ παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος †γαμήσας ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

* **22:16** λεγοντες | λεγοντας TH WH † **22:17** ειπε | ειπον SBL WH ‡ **22:21** αυτω | — WH § **22:22** απηλθον | απηλθαν CT * **22:23** οι | — BYZ CT † **22:24** μωσης | μωσσης CT ‡ **22:25** γαμησας | γημας CT

26 Ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτὰ. 27 Ὑστερον δὲ πάντων ἀπέθανε ἡ καὶ ἡ γυνή. 28 Ἐν τῇ *οὖν ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται †γυνή; Πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. 30 Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε †ἐκγαμίζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἐν *οὐρανῶ εἰσι. 31 Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, λέγοντος, 32 Ἐγὼ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ; Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς †Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. 33 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό. 35 Καὶ ἐπηρώτησεν εἰς ἕξ αὐτῶν νομικός, πειράζων αὐτόν, †καὶ λέγων, 36 Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ; 37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς *ἔφη αὐτῷ, Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, ἐν ὅλῃ †καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ †ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου. 38 Αὕτη

§ 22:27 και | — CT * 22:28 ουν αναστασει | αναστασει ουν CT † 22:28 γυνη | η γυνη ANT ‡ 22:30 εκγαμίζονται | γαμίζονται CT § 22:30 του θεου | θεου ANT SBL TH | — NA WH * 22:30 ουρανω | τω ουρανω CT † 22:32 θεος | — CT ‡ 22:35 και λεγων | — CT § 22:37 ιησους | — CT * 22:37 εφη | ειπεν TR † 22:37 καρδια | τη καρδια ANT NA PCK SBL TH TR ‡ 22:37 ψυχη | τη ψυχη ANT CT PCK TR

ἐστὶ ἡ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολή. ³⁹ Δευτέρα *δὲ ὁμοία ταύτῃ, Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. ⁴⁰ Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται.

⁴¹ Συνηγμένων δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, ⁴² λέγων, Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τοῦ Χριστοῦ; Τίνος υἱὸς ἐστὶ; Λέγουσιν αὐτῷ, Τοῦ Δαυὶδ. ⁴³ Λέγει αὐτοῖς, Πῶς οὖν *Δαυὶδ ἐν πνεύματι Κύριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων,

⁴⁴ Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου,
Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου;

⁴⁵ Εἰ οὖν *Δαυὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστὶ; ⁴⁶ Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο ταύτῳ ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐτὸν οὐκέτι.

§ 22:38 πρώτη και μεγάλη | η μεγάλη και πρώτη CT * 22:39 δε | — TH WH † 22:39 αὐτῇ | αὕτη BYZ PCK WH ‡ 22:40 και οι προφηται κρεμανται | κρεματα και οι προφηται CT
§ 22:42 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH * 22:43 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 22:43 κυριον αυτον καλει | καλει αυτον κυριον NA SBL WH | καλει κυριον αυτον TH ‡ 22:44 ο | — CT § 22:44 υποποδιον | υποκατω CT * 22:45 δαυιδ | δαβιδ HF TR | δαυειδ TH WH † 22:46 αυτω αποκριθηναι | αποκριθηναι αυτω CT PCK

23

1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, 2 λέγων, Ἐπὶ τῆς *Μωσέως καθέδρας ἐκάθισαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι· 3 πάντα οὖν ὅσα †ἐὰν εἴπωσιν ὑμῖν ‡τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποιεῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε, λέγουσι γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσι. 4 Δεσμεύουσι §γὰρ φορτία βάρεια *καὶ δυσβάστακτα, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων, †τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν οὐ θέλουσι ‡κινῆσαι αὐτά. 5 Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις· πλατύνουσι §δὲ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα *τῶν ἱματίων αὐτῶν· 6 φιλοῦσιν †τε τὴν πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, 7 καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ‡Ραββί, ραββί· 8 ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε §Ραββί· εἷς γὰρ *ἐστὶν ὑμῶν ὁ †καθηγητῆς, ‡ὁ Χριστός· πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. 9 Καὶ πατέρα μὴ

* 23:2 μωσεως | μουσεως CT † 23:3 εαν | αν TH TR ‡ 23:3 τηρειν τηρειτε και ποιειτε 95% | ποιησατε και τηρειτε CT 0.5%
 § 23:4 γαρ | δε CT * 23:4 και δυσβαστακτα | — SBL WH
 † 23:4 τω δε | αυτοι δε τω CT ‡ 23:4 κινησαι | κεινησαι TH
 § 23:5 δε | γαρ ANT CT * 23:5 των ιματιων αυτων | — CT
 † 23:6 τε | δε ANT CT ‡ 23:7 ραββι ραββι | ραββι NA SBL |
 ραββει TH WH § 23:8 ραββι | ραββει TH WH * 23:8 εστιν
 υμων | υμων εστιν ANT † 23:8 καθηγητης | διδασκαλος
 ANT CT PCK ‡ 23:8 ο χριστος | — CT

καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γὰρ ἐστὶν ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ *ἐν τοῖς οὐρανοῖς. ¹⁰ Μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· †εἷς γὰρ ὑμῶν ἐστὶν ὁ καθηγητής, ὁ Χριστός. ¹¹ Ὁ δὲ μείζων ὑμῶν ‡ἔσται ὑμῶν διάκονος. ¹² Ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτόν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτόν, ὑψωθήσεται.

¹³ Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι ἔκατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα.

¹⁴ Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν.

§ 23:9 ο πατηρ υμων | υμων ο πατηρ CT * 23:9 εν τοις ουρανοις | ουρανιος CT † 23:10 εις γαρ υμων εστιν ο καθηγητης | εις γαρ εστιν υμων ο καθηγητης PCK | οτι καθηγητης υμων εστιν εις CT ‡ 23:11 εσται | εστω PCK § 23:13 κατεσθιετε τας οικιας των χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα ουαι υμιν γραμματεις και φαρισαιοι υποκριται οτι κλειετε την βασιλειαν των ουρανων εμπροσθεν των ανθρωπων υμεις γαρ ουκ εισερχεσθε ουδε τους εισερχομενους αφιετε εισελθειν | κλειετε την βασιλειαν των ουρανων εμπροσθεν των ανθρωπων υμεις γαρ ουκ εισερχεσθε ουδε τους εισερχομενους αφιετε εισελθειν ουαι υμιν γραμματεις και φαρισαιοι υποκριται οτι κατεσθιετε τας οικιας των χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα SCR | κλειετε την βασιλειαν των ουρανων εμπροσθεν των ανθρωπων υμεις γαρ ουκ εισερχεσθε ουδε τους εισερχομενους αφιετε εισελθειν CT

15 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον, καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.

16 Οὐαὶ ὑμῖν, ὀδηγοὶ τυφλοί, οἱ λέγοντες, Ὅς ἂν ὁμότης ἐν τῷ ναῶ, οὐδὲν ἐστίν· ὅς δ' ἂν ὁμότης ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει.

17 Μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μεῖζων ἐστίν, ὁ χρυσός, ἢ ὁ ναὸς ὁ *ἀγιάζων τὸν χρυσόν;

18 Καί, Ὅς †ἐὰν ὁμότης ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδὲν ἐστίν· ὅς δ' ἂν ὁμότης ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. 19 ‡Μωροὶ καὶ τυφλοί· τί γὰρ μεῖζων, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἀγιάζον τὸ δῶρον; 20 Ὁ οὖν ὁμότης ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ· 21 καὶ ὁ ὁμότης ἐν τῷ ναῶ ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ §κατοικήσαντι αὐτόν· 22 καὶ ὁ ὁμότης ἐν τῷ οὐρανῷ ὁμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

23 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ *τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν· †ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κάκεῖνα μὴ ‡ἀφιέναι. 24 Ὅδηγοὶ τυφλοί, σοῖ

* 23:17 αγιαζων | αγιασας CT † 23:18 εαν | αν ANT CT ‡ 23:19 μωροι και | — CT § 23:21 κατοικησαντι | κατοικουντι CT TR * 23:23 τον ελεον | το ελεος CT † 23:23 ταυτα | ταυτα δε ANT NA TH WH ‡ 23:23 αφιεναι | αφειναι WH § 23:24 οι | — WH

διυλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.

25 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἕξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ *ἀδικίας. 26 Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου †καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καὶ τὸ ἐκτὸς ‡αὐτῶν καθαρὸν.

27 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὠραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὁστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. 28 Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ ὄμμεστοί ἐστε ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας.

29 Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων, 30 καὶ λέγετε, Εἰ *ἡμεν ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν †ἡμεν ‡κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. 31 Ὡστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς ὅτι υἱοὶ ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας· 32 καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν. 33 Ὁφεις, γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε

* 23:25 ἀδικίας | ἀκρασίας CT TR † 23:26 καὶ τῆς παροψίδος | — NA ‡ 23:26 αὐτῶν | αὐτοῦ NA SBL WH § 23:28 μεστοὶ ἐστε | ἐστε μεστοὶ CT * 23:30 ἡμεν | ἡμεθα CT † 23:30 ἡμεν | ἡμεθα CT ‡ 23:30 κοινωνοὶ αὐτῶν | αὐτῶν κοινωνοὶ NA SBL WH

ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; ³⁴ Διὰ τοῦτο, ἰδοῦ, ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφῆτας καὶ σοφοὺς καὶ γραμματεῖς· Ἐκαὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαστιγώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· ³⁵ ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον *ἐκχυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. ³⁶ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν †ὅτι ἤξει ‡πάντα ταῦτα ἐπὶ τὴν γενεὰν ταύτην.

³⁷ Ἰερουσαλήμ, Ἰερουσαλήμ, ἡ δ᾿ἀποκτένουσα τοὺς προφῆτας καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον *ἐπισυναγεί ὄρνις τὰ νοσσία †ἐαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας, καὶ οὐκ ἠθελήσατε. ³⁸ Ἰδοῦ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ‡ἔρημος. ³⁹ Λέγω γὰρ ὑμῖν, οὐ μὴ με ἴδητε ἀπ' ἄρτι ἕως ἂν εἴπητε, Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

24

1 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς *ἐπορεύετο ἀπὸ

§ 23:34 καὶ | — CT * 23:35 εκχυνομενον | εκχυννομενον
CT † 23:36 οτι | — CT TR ‡ 23:36 παντα ταυτα |
ταυτα παντα ANT BYZ NA SBL TR WH § 23:37 αποκτενουσα
| αποκτεινουσα BYZ CT TR | αποκτεννουσα ANT * 23:37
επισυναγει ορνις | ορνις επισυναγει CT † 23:37 ἐαυτῆς |
αὐτῆς CT ‡ 23:38 ερημος | — WH * 24:1 επορευετο απο
του ιερου | απο του ιερου επορευετο CT

τοῦ ἱεροῦ· καὶ †προσηλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπιδειῖξαι αὐτῷ τὰς οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ. ² Ὁ δὲ †Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐ βλέπετε ὅπαντα ταῦτα; Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀφεθῆ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς *οὐ καταλυθήσεται.

³ Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, προσήλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν, λέγοντες, †Εἰπέ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται; Καὶ τί τὸ σημεῖον τῆς σῆς παρουσίας, καὶ †τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος; ⁴ Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Βλέπετε μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. ⁵ Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες, Ἐγὼ εἰμι ὁ Χριστός· καὶ πολλοὺς πλανήσουσι. ⁶ §Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων· ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ *πάντα γενέσθαι, ἀλλ' οὐπω ἐστὶ τὸ τέλος. ⁷ Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται λιμοὶ †καὶ λοιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. ⁸ Πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ ὠδίνων.

⁹ Τότε παραδώσουσιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν, καὶ ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων τῶν ἔθνων διὰ τὸ ὄνομά μου. ¹⁰ Καὶ τότε σκανδαλισθήσονται πολλοί, καὶ ἀλλήλους παραδώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. ¹¹ Καὶ πολλοὶ ψευδοπροφήται

† 24:1 προσηλθον | προσηλθον αυτω PCK † 24:2 ιησους | αποκριθεις CT § 24:2 παντα ταυτα | ταυτα παντα ANT BYZ CT * 24:2 ου | ου μη TR † 24:3 ειπε | ειπον SBL WH † 24:3 της | — CT § 24:6 μελλησετε | μελησετε PCK * 24:6 παντα 92.3% | — CT 1% † 24:7 και λοιμοι | — CT

ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολλούς.
 12 Καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν,
 ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν· 13 ὁ δὲ
 ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.
 14 Καὶ κηρυχθήσεται τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς
 βασιλείας ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ εἰς μαρτύριον
 πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε ἥξει τὸ τέλος.

15 Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς
 ἐρημώσεως, τὸ ρηθὲν διὰ Δαυιὴλ τοῦ
 προφήτου, †ἐστὼς ἐν τόπῳ ἁγίῳ — ὁ
 ἀναγινώσκων νοεῖτω — 16 τότε οἱ ἐν τῇ
 Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἑπὶ τὰ ὄρη· 17 ὁ ἐπὶ
 τοῦ δώματος μὴ *καταβαινέτω ἄραι †τὰ ἐκ
 τῆς οἰκίας αὐτοῦ· 18 καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ
 ἐπιστρεψάτω ὀπίσω ἄραι †τὰ ἱμάτια αὐτοῦ.
 19 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ
 ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
 20 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ
 ὑμῶν χειμῶνος, μηδὲ ἑσαββάτω. 21 Ἔσται
 γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἷα οὐ γέγονεν
 ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, οὐδ' οὐ
 μὴ γένηται. 22 Καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ
 ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ·
 διὰ δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβωθήσονται αἱ
 ἡμέραι ἐκεῖναι. 23 Τότε εἰ τις ὑμῖν εἴπῃ,
 Ἰδοὺ, ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε, μὴ πιστεύσητε.
 24 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ

‡ 24:15 εστως | εστος CT ST § 24:16 επι | εις NA TH WH

* 24:17 καταβαινετω | καταβατω CT † 24:17 τα | τι TR

‡ 24:18 τα ιματια | το ιματιον CT PCK § 24:20 σαββατω |
 εν σαββατω TR

ψευδοπροφήται, καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα, ὥστε *πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τοὺς ἐκλεκτούς. ²⁵ Ἴδού, προεῖρηκα ὑμῖν. ²⁶ Ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν, Ἴδού, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστί, μὴ ἐξέλθητε· Ἴδού, ἐν τοῖς ταμείοις, μὴ πιστεύσητε. ²⁷ Ὡσπερ γὰρ ἡ ἀστραπή ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, οὕτως ἔσται †καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ²⁸ Ὅπου ‡γὰρ ἐὰν ᾗ τὸ πτώμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἄετοί.

²⁹ Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκεῖνων, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. ³⁰ Καὶ τότε φανήσεται τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν στω οὐρανῶ· καὶ τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. ³¹ Καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος *φωνῆς μεγάλης, καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν ἕως †ἄκρων αὐτῶν.

³² Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθετε τὴν παραβολήν· ὅταν ἦδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένηται ἀπαλός,

* **24:24** πλανησαι | πλανασθαι WH † **24:27** και | — BYZ
 CT HF ‡ **24:28** γαρ | — CT § **24:30** τω | — NA TH WH
 * **24:31** φωνης | — NA SBL WH † **24:31** ακρων | των ακρων
 CT

καὶ τὰ φύλλα ἐκφύη, †γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς τὸ θέρος· ³³ οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε Σταῦτα πάντα, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ θύραις. ³⁴ Ἀμὴν λέγω *ὕμῖν, οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γένηται. ³⁵ Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ †παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.

³⁶ Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ †ώρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν Σούρανῶν, εἰ μὴ ὁ πατήρ *μου μόνος. ³⁷ Ὡσπερ †δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται †καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ³⁸ Ὡσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς *ἡμέραις ταῖς πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, γαμοῦντες καὶ †ἐγκαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡμέρας εἰσηλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν, ³⁹ καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως ἧλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαντας, οὕτως ἔσται †καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. ⁴⁰ Τότε ἑδύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· *ὁ εἷς παραλαμβάνεται, καὶ †ὁ εἷς ἀφίεται. ⁴¹ Δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ †μύλωνι·

‡ 24:32 γινωσκετε | γινωσκεται PCK § 24:33 ταυτα παντα | παντα ταυτα BYZ NA SBL TR WH * 24:34 υμιν | υμιν οτι CT † 24:35 παρελευσονται | παρελευσεται CT ‡ 24:36 ωρας | της ωρας TR § 24:36 ουρανων 93.8% | ουρανων ουδε ο υιος CT 6.1% * 24:36 μου | — CT † 24:37 δε | γαρ CT ‡ 24:37 και | — CT § 24:38 ωσπερ | ως CT * 24:38 ημεραις | ημεραις εκειναις NA WH † 24:38 εκγαμιζοντες | γαμιζοντες CT ‡ 24:39 και | — WH § 24:40 δυο εσονται | εσονται δυο WH * 24:40 ο | — CT † 24:40 ο | — CT ‡ 24:41 μυλωνι | μυλω CT

μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται.
 42 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποῖα ὥρα ὁ
 Κύριος ὑμῶν ἔρχεται. 43 Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε,
 ὅτι εἰ ἦδει ὁ οἰκοδεσπότης ποῖα φυλακῆ ὁ
 κλέπτῃς ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν
 εἶασε *διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. 44 Διὰ
 τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἔτοιμοι· ὅτι ἡ ὥρα
 οὐ δοκεῖτε ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

45 Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ
 φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος †αὐτοῦ ἐπὶ
 τῆς ἑθεραπείας αὐτοῦ, τοῦ *διδόναι αὐτοῖς
 τὴν τροφήν ἐν καιρῷ; 46 Μακάριος ὁ δοῦλος
 ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὐρήσει
 †ποιοῦντα οὕτως. 47 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι
 ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει
 αὐτόν. 48 Ἐὰν δὲ εἶπῃ ὁ κακὸς δοῦλος
 ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, Χρονίζει †ὁ
 κύριός μου ἔλθειν, 49 καὶ ἄρξῃται τύπτειν
 τοὺς *συνδούλους, †ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν μετὰ
 τῶν μεθύοντων, 50 ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου
 ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ἣ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ἣ
 οὐ γινώσκει, 51 καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ
 μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ

§ 24:42 ωρα | ημερα CT * 24:43 διορυγναι | διορυχθηναι
 NA SBL WH † 24:44 ωρα ου δοκειτε | ου δοκειτε ωρα CT
 † 24:45 αυτου | — CT § 24:45 θεραπειας | οικετειας CT
 * 24:45 διδοναι | δουναι CT † 24:46 ποιουντα ουτως | ουτω
 ποιουντα CT † 24:48 ο κυριος μου | μου ο κυριος CT § 24:48
 ελθειν | — CT * 24:49 συνδουλους | συνδουλους αυτου ANT
 CT † 24:49 εσθειν δε και πινειν | εσθειν τε και πινειν PCK
 | εσθη δε και πινη ANT CT

ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

25

1 Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας *αὐτῶν ἐξῆλθον εἰς †ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου. 2 Πέντε δὲ ‡ῆσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, καὶ αἱ πέντε μωραί. 3 *Αἵτινες μωραί, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας †αὐτῶν, οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον· 4 αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις ‡αὐτῶν μετὰ τῶν λαμπάδων θαύτων. 5 Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον. 6 Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν, Ἴδού, ὁ νυμφίος *ἔρχεται, ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν †αὐτοῦ. 7 Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι ἐκεῖνοι, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμπάδας ‡αὐτῶν. 8 Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις σεῖπον, Δότε ἡμῖν ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται. 9 Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι, Μήποτε *οὐκ †ἀρκέση ἡμῖν καὶ ὑμῖν· πορεύεσθε ‡δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς. 10 Ἀπερχομένων δὲ

* 25:1 αὐτων | εαυτων CT † 25:1 απαντησιν | υπαντησιν CT
 ‡ 25:2 ησαν εξ αυτων | εξ αυτων ησαν CT § 25:2 φρονιμοι
 και αι πεντε μωραι | μωραι και πεντε φρονιμοι CT * 25:3
 αιτινες | αι γαρ CT † 25:3 αυτων | εαυτων ANT TR ‡ 25:4
 αυτων | — CT § 25:4 αυτων | εαυτων NA SBL WH * 25:6
 ερχεται | — CT † 25:6 αυτου | — WH ‡ 25:7 αυτων |
 εαυτων CT § 25:8 ειπον | ειπαν CT * 25:9 ουκ | ου μη CT
 † 25:9 αρκεση | αρκεσει ANT ‡ 25:9 δε | — CT

αὐτῶν ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφίος· καὶ αἱ ἔτοιμοι εἰσηλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα. ¹¹ Ὑστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγουσαι, Κύριε, Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. ¹² Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς. ¹³ Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἶδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ τὴν ὥραν, ἃ ἐν ἧ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

¹⁴ Ὡσπερ γὰρ ἄνθρωπος ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. ¹⁵ καὶ ὧ μὲν ἔδωκε πέντε τάλαντα, ὧ δὲ δύο, ὧ δὲ ἓν, ἐκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδήμησεν εὐθέως. ¹⁶ Πορευθεὶς *δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβῶν †εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ‡ἐποίησεν ἄλλα πέντε στάλαντα. ¹⁷ Ὡσαύτως *καὶ ὁ τὰ δύο ἐκέρδησε †καὶ αὐτὸς ἄλλα δύο. ¹⁸ Ὁ δὲ τὸ ἐν λαβῶν ἀπελθὼν ὠρυξεν ‡ἐν τῇ γῆ, καὶ δάπεκρυσεν τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

¹⁹ Μετὰ δὲ *χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει †μετ' αὐτῶν λόγον. ²⁰ Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβῶν προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων, Κύριε, πέντε

§ 25:13 ἐν ἡ ο υἱος του ανθρωπου ερχεται 89.3% | — CT 10.4% * 25:16 δε | — CT † 25:16 ειργασατο | ηργασατο CT ‡ 25:16 εποιησεν | εκερδησεν CT § 25:16 ταλαντα | — CT * 25:17 και | — NA SBL WH † 25:17 και αυτος | — CT ‡ 25:18 εν τη γη | γην CT § 25:18 απεκρυσεν | εκρυσεν CT * 25:19 χρονον πολυν | πολυν χρονον CT † 25:19 μετ αυτων λογον | λογον μετ αυτων CT

τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα πέντε
τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. ²¹ Ἐφη ὁ
κύριος αὐτοῦ, Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ
πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν
σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ
κυρίου σου. ²² Προσελθὼν *δὲ καὶ ὁ τὰ δύο
τάλαντα †λαβὼν εἶπε, Κύριε, δύο τάλαντά μοι
παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα
ἐπ' αὐτοῖς. ²³ Ἐφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτοῦ, Εὖ,
δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός,
ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν
χαρὰν τοῦ κυρίου σου. ²⁴ Προσελθὼν δὲ καὶ
ὁ τὸ ἓν τάλαντον εἰληφὼς εἶπε, Κύριε, ἔγνω
σε ὅτι σκληρὸς εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ
ἔσπειρας, καὶ συναγὼν ὅθεν οὐ διεσκόρπισας·
²⁵ καὶ φοβηθεὶς, ἀπελθὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν
σου ἐν τῇ γῆ· ἴδε, ἔχεις τὸ σόν. ²⁶ Ἀποκριθεὶς δὲ
ὁ κύριος αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ, Πονηρὲ δοῦλε καὶ
ὀκνηρέ, ἦδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ ἔσπειρα,
καὶ συναγὼ ὅθεν οὐ διεσκόρπισα· ²⁷ ἔδει
σοῦν σε βαλεῖν *τὸ ἀργύριόν μου τοῖς †τραπεζίταις,
καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν
τόκῳ. ²⁸ Ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ τὸ τάλαντον,
καὶ δότε τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. ²⁹ Τῷ γὰρ
ἔχοντι παντὶ δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται·

‡ 25:20 επ αυτοις | — CT § 25:21 δε | — ANT CT * 25:22
δε | — WH † 25:22 λαβων | — CT ‡ 25:22 επ αυτοις | —
CT § 25:27 ουν σε | σε ουν CT * 25:27 το αργυριον | τα
αργυρια CT † 25:27 τραπεζιταις | τραπεζιταις TH WH

‡ ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ὄσχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. ³⁰ Καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον *ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον. Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

³¹ Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ †ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐτοῦ, ³² καὶ ‡συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ὀσφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὡσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων. ³³ καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. ³⁴ Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, Δεῦτε, οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. ³⁵ Ἐπίνασα γάρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με· ξένος ἦμην, καὶ συνηγάγετέ με· ³⁶ γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με· ἠσθένησα, καὶ ἐπεσκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἦμην, καὶ *ἤλθετε πρὸς με. ³⁷ Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγοντες, Κύριε, πότε σὲ †εἶδομεν πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν; Ἡ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν; ³⁸ Πότε δέ σε ‡εἶδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; Ἡ γυμνόν, καὶ περιεβάλομεν;

‡ 25:29 ἀπο δε του | του δε CT § 25:29 εχει | δοκει εχειν PCK * 25:30 εκβαλετε | εκβαλλετε TR † 25:31 αγιοι | — CT ‡ 25:32 συναχθησεται | συναχθησονται CT PCK § 25:32 αφοριει | αφορισει NA SBL WH * 25:36 ηλθετε | ηλθατε CT † 25:37 ειδομεν | ειδαμεν WH ‡ 25:38 ειδομεν | ειδαμεν WH

39 Πότε δέ σε εἶδομεν θάσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἦλθομεν πρὸς σε; 40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε.

41 Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων, Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ, *οἱ κατηραμένοι, εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ. 42 Ἐπείνασα γάρ, καὶ οὐκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· †ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτίσατέ με· 43 ξένος ἤμην, καὶ οὐ συνηγάγετέ με· γυμνός, καὶ οὐ περιεβάλετέ με· ἀσθενής, καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με. 44 Τότε ‡ἀποκριθήσονται καὶ αὐτοί, λέγοντες, Κύριε, πότε σὲ εἶδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμνόν, ἢ ἀσθενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκονήσαμεν σοι; 45 Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς, λέγων, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἐλαχίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσατε. 46 Καὶ ἀπελεύσονται οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

26

1 Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς *πάντας τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, 2 Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας

§ 25:39 ασθενη | ασθενουντα CT * 25:41 οι | — TH WH
 † 25:42 εδιψησα | και εδιψησα WH ‡ 25:44 αποκριθησονται
 | αποκριθησονται αυτω ANT TR * 26:1 παντας | — PCK

τὸ Πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.

³ Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς †καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα, ⁴ καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν ‡δόλω κρατήσωσι καὶ ἀποκτείνωσιν. ⁵ Ἔλεγον δέ, Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

⁶ Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, ⁷ προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ᾧ ἀλάβαστρον μύρου ἔχουσα βαρυτίμου, καὶ κατέχευεν ἐπὶ *τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀνακειμένου. ⁸ Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ †αὐτοῦ ἠγανάκτησαν, λέγοντες, Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη; ⁹ ‡Ἡδύνατο γὰρ τοῦτο ᾧ τὸ μύρον πραθῆναι πολλοῦ, καὶ δοθῆναι *πτωχοῖς. ¹⁰ Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί; Ἔργον γὰρ καλὸν †εἰργάσατο εἰς ἐμέ. ¹¹ ‡Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. ¹² Βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν. ¹³ Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,

† 26:3 και οι γραμματεις | — CT ‡ 26:4 δολω κρατησωσι | κρατησωσι δολω TR § 26:7 αλαβαστρον μυρου εχουσα | εχουσα αλαβαστρον μυρου CT * 26:7 την κεφαλην | της κεφαλης CT † 26:8 αυτου | — CT ‡ 26:9 ηδυνατο | εδυνατο CT § 26:9 το μυρον | — CT * 26:9 πτωχοις | τοις πτωχοις ANT BYZ PCK † 26:10 ειργασατο | ηργασατο CT ‡ 26:11 παντοτε γαρ τους πτωχους | τους πτωχους γαρ παντοτε ANT BYZ HF

ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὄλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

¹⁴ Τότε πορευθεὶς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας Ἰσκαριώτης, πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς, ¹⁵ εἶπε, Τί θέλετέ μοι δοῦναι, ἄκαρδὸς ὑμῶν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἔστησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια, ¹⁶ καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτηε εὐκαιρίαν ἵνα αὐτόν παραδῷ.

¹⁷ Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἁζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες *αὐτῷ, Ποῦ θέλεις ἔτοιμάσομέν σοι φαγεῖν τὸ Πάσχα; ¹⁸ Ὁ δὲ εἶπεν, Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἶπατε αὐτῷ, Ὁ διδάσκαλος λέγει, Ὁ καιρὸς μου ἐγγύς ἐστι· πρὸς σε ποιῶ τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου. ¹⁹ Καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἠτοίμασαν τὸ Πάσχα.

²⁰ Ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα. ²¹ Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν εἶπεν, Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. ²² Καὶ λυπούμενοι σφόδρα ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ἕκαστος αὐτῶν, Μήτι ἐγὼ εἶμι, Κύριε; ²³ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ὁ ἐμβάψας μετ' ἐμοῦ *ἐν τῷ τρυβλίῳ τὴν χεῖρα, οὗτός με παραδώσει. ²⁴ Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου

§ 26:15 καγω | και εγω ANT BYZ PCK * 26:17 αυτω | — CT
 † 26:17 ετοιμασομεν | ετοιμασωμεν ANT BYZ CT TR ‡ 26:20
 δωδεκα | δωδεκα μαθητων SBL WH § 26:22 εκαστος αυτων
 | εις εκαστος CT * 26:23 εν τω τρυβλιω την χειρα | την
 χειρα εν τω τρυβλιω CT

ὕπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος. ²⁵ Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰούδας ὁ παραδιδούς αὐτὸν εἶπε, Μήτι ἐγὼ εἶμι, †ραββί; Λέγει αὐτῷ, Σὺ εἶπας.

²⁶ Ἐσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβῶν ὁ Ἰησοῦς †τὸν ἄρτον, καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ *ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε, Λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου. ²⁷ Καὶ λαβῶν †τὸ ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· ²⁸ τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου, †τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἔκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. ²⁹ Λέγω δὲ ὑμῖν *ὅτι οὐ μὴ πίω ἄπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ †γεννήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου. ³⁰ Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἑλαιῶν.

³¹ Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Πάντες ὑμεῖς σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέγραπται γάρ, Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ †διασκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποιμνῆς.

† 26:25 ραββι | ραββει TH WH † 26:26 τον | — CT § 26:26 ευχαριστησας | ευλογησας CT PCK TR * 26:26 εδιδου τοις μαθηταις και | δους τοις μαθηταις CT † 26:27 το | — CT † 26:28 το της καινης | της CT § 26:28 εκχυνομενον | εκχυννομενον CT * 26:29 οτι | — CT † 26:29 γεννηματος | γεννηματος ANT CT PCK † 26:31 διασκορπισθησεται | διασκορπισθησονται ANT CT

32 Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. 33 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ, Εἰ ὅσπαντες σκανδαλισθήσονται ἐν σοί, ἐγὼ *δὲ οὐδέποτε σκανδαλισθήσομαι. 34 Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτί, πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. 35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κἂν δέη με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, οὐ μὴ σε †ἀπαρνήσωμαι. Ὅμοίως ‡δὲ καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ ᾤκισαν.

36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον λεγόμενον *Γεθσημανῆ, καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς, Καθίσατε αὐτοῦ, ἕως οὗ ἀπελθὼν †προσεύξωμαι ἐκεῖ. 37 Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. 38 Τότε λέγει αὐτοῖς †ὁ Ἰησοῦς, Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ. 39 Καὶ ὁσπρελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ προσευχόμενος καὶ λέγων, Πάτερ μου, εἰ δυνατόν ἐστι, *παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. 40 Καὶ ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ εὐρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ, Οὕτως οὐκ ἰσχύσατε μίαν

§ 26:33 παντες | και παντες PCK TR * 26:33 δε | — BYZ CT PCK TR † 26:35 απαρνησωμαι | απαρνησομαι ANT BYZ CT TR ‡ 26:35 δε | — CT TR § 26:35 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 26:36 γεθησημανη | γεθησημανι NA SBL | γεθησημανει TH WH † 26:36 προσευξωμαι εκει | εκει προσευξωμαι CT ‡ 26:38 ο ιησους | — CT TR § 26:39 προσελθων | προελθων ANT NA PCK SBL TR WH * 26:39 παρελθετω | παρελθατω CT

ώραν γρηγορήσαι μετ' ἐμοῦ; ⁴¹ Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. Τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής. ⁴² Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο, λέγων, Πάτερ μου, εἰ οὐ δύναται τοῦτο †τὸ ποτήριον παρελθεῖν †ἀπ' ἐμοῦ, ἐὰν μὴ αὐτὸ πῖω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου. ⁴³ Καὶ ἐλθὼν ἔδύρισκε αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι. ⁴⁴ Καὶ ἀφείς αὐτοὺς *ἀπελθὼν πάλιν προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον †εἰπὼν. ⁴⁵ Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς †αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτοῖς, Καθεύδετε ἅτὸ λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε. Ἴδού, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν. ⁴⁶ Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν. Ἴδού, *ἤγγικεν ὁ παραδιδούς με.

⁴⁷ Καὶ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, ἦλθε καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολλὸς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. ⁴⁸ Ὁ δὲ παραδιδούς αὐτὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων, Ὅν †ὰν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν. ⁴⁹ Καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπε, Χαῖρε, †ραββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

† 26:42 το ποτηριον | — CT † 26:42 απ εμου | — CT § 26:43 ευρισκει αυτους παλιν | ευρεν αυτους παλιν PCK | παλιν ευρεν αυτους CT * 26:44 απελθων παλιν | παλιν απελθων CT † 26:44 ειπων | ειπων παλιν NA SBL WH † 26:45 αυτου | — CT § 26:45 το | — WH * 26:46 ηγγικεν | — PCK † 26:48 αν | εαν PCK † 26:49 ραββι | ραββει TH WH

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἐταῖρε, ἐφ' ἧς πάρει; Τότε προσελθόντες ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

51 Καὶ ἰδού, εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ, καὶ πατάξας τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον. 52 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀπόστρεψόν * σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν ἐν †μαχαίρα †ἀποθανοῦνται. 53 Ἡ δοκεῖς ὅτι οὐ δύναμαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι * πλείους ἢ δώδεκα †λεγεῶνας ἀγγέλων; 54 Πῶς οὖν πληρωθῶσιν αἱ γραφαί, ὅτι οὕτω δεῖ γενέσθαι;

55 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις, Ὡς ἐπὶ ληστήν †ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με; Καθ' ἡμέραν ἔσπρὸς ὑμᾶς * ἐκαθεζόμεν διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ οὐκ ἐκράτησατέ με. 56 Τοῦτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν προφητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες ἀφέντες αὐτὸν ἔφυγον.

§ 26:50 ω | ο CT * 26:52 σου την μαχαιραν | την μαχαιραν σου CT † 26:52 μαχαιρα | μαχαιρη CT ‡ 26:52 αποθανουνται | απολουνται CT TR § 26:53 αρτι παρακαλεσαι τον πατερα μου και παραστησει μοι | παρακαλεσαι τον πατερα μου και παραστησει μοι αρτι CT * 26:53 πλειους η | πλειω NA SBL WH | πλειους TH † 26:53 λεγεωνας | λεγιωνας CT ‡ 26:55 εξηλθετε | εξηλθατε CT § 26:55 προς υμας | — CT * 26:55 εκαθεζομην διδασκων εν τω ιερω | εκαθεζομην εν τω ιερω διδασκων PCK | εν τω ιερω εκαθεζομην διδασκων CT

57 Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν ἀπήγαγον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι συνήχθησαν. 58 Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν, ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχιερέως· καὶ εἰσελθὼν ἕσω ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, ἰδεῖν τὸ τέλος. 59 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς †καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτησαν ψευδομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως †θανατώσωσιν αὐτόν, 60 καὶ οὐχ εὔρον. §Καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων προσελθόντων, οὐχ εὔρον. 61 Ὑστερον δὲ προσελθόντες δύο *ψευδομάρτυρες †εἶπον, Οὗτος ἔφη, Δύναμαι καταλῦσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομῆσαι †αὐτόν. 62 Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Οὐδὲν ἀποκρίνη; Τί οὗτοί σου καταμαρτυροῦσιν; 63 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα. Καὶ §ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ, Ἐξορκίζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπης εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. 64 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Σὺ εἶπας. Πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν

† 26:59 καὶ οἱ πρεσβυτεροι | — CT † 26:59 θανατωσωσιν αὐτον | αὐτον θανατωσωσι CT TR § 26:60 καὶ πολλων ψευδομαρτυρων προσελθοντων ουχ ευρον | πολλων προσελθοντων ψευδομαρτυρων CT * 26:61 ψευδομαρτυρες | — CT † 26:61 ειπον | ειπαν NA SBL WH † 26:61 αὐτον | — CT § 26:63 ἀποκριθεις | — CT

τοῦ οὐρανοῦ. ⁶⁵ Τότε ὁ ἀρχιερεὺς *διέρρηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέγων †ὅτι Ἐβλασφήμησε· τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτύρων; Ἴδε, νῦν ἠκούσατε τὴν βλασφημίαν †αὐτοῦ. ⁶⁶ Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες Σεῖπον, Ἦνοχος θανάτου ἐστί. ⁶⁷ Τότε ἐνέπτυσαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐκολάφισαν αὐτόν· οἱ δὲ *ἐρράπισαν, ⁶⁸ λέγοντες, Προφήτευσον ἡμῖν, Χριστέ. Τίς ἐστὶν ὁ παῖσας σε;

⁶⁹ Ὁ δὲ Πέτρος †ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα, Καὶ σὺ ἦσθα μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. ⁷⁰ Ὁ δὲ ἠρνήσατο ἔμπροσθεν †αὐτῶν πάντων, λέγων, Οὐκ οἶδα τί λέγεις. ⁷¹ Ἐξελθόντα δὲ Σαυτὸν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν αὐτὸν ἄλλη, καὶ λέγει *αὐτοῖς ἐκεῖ, †Καὶ οὗτος ἦν μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου. ⁷² Καὶ πάλιν ἠρνήσατο †μεθ' ὄρκου ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. ⁷³ Μετὰ μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἐστῶτες εἶπον τῷ Πέτρῳ, Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λαλιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. ⁷⁴ Τότε ἤρξατο Σκαταθεματίζειν καὶ ὀμνύειν ὅτι Οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Καὶ *εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε.

* 26:65 διερρηξε | διερηξε WH † 26:65 οτι | — CT † 26:65 αυτου | — CT § 26:66 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 26:67 ερραπισαν | εραπισαν CT † 26:69 εξω εκαθητο | εκαθητο εξω CT † 26:70 αυτων | — CT TR § 26:71 αυτον | — CT * 26:71 αυτοις | τοις CT TR † 26:71 και | — CT † 26:72 μεθ | μετα CT § 26:74 καταθεματιζειν | καταναθεματιζειν TR * 26:74 ευθεως | ευθυς TH WH

75 Καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος †τοῦ Ἰησοῦ εἰρηκότος †αὐτῷ ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρὶς ἀπαρνήσῃ με. Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ἔκλαυσε πικρῶς.

27

1 Πρωΐας δὲ γενομένης, συμβούλιον ἔλαβον πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι *τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν· 2 καὶ δῆσαντες αὐτόν ἀπήγαγον καὶ παρέδωκαν †αὐτόν †Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι.

3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ Σπαραδιδοὺς αὐτόν ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς *ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ †τοῖς πρεσβυτέροις, 4 λέγων, Ἥμαρτον παραδοὺς αἷμα †ἀθῶν. Οἱ δὲ εἶπον, Τί πρὸς ἡμᾶς; Σὺ *ὄψει. 5 Καὶ ρίψας τὰ ἀργύρια †έν τῷ ναῷ, ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν ἀπήγξατο. 6 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λαβόντες τὰ ἀργύρια †εἶπον, Οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἵματός ἐστι. 7 Συμβούλιον δὲ λαβόντες ἠγόρασαν ἕξ αὐτῶν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς ξένοις. 8 Διὸ

† 26:75 του | — ANT CT PCK † 26:75 αυτω | — CT
 * 27:1 του λαου | — PCK † 27:2 αυτον | — CT † 27:2
 ποντιω πιλατω | πιλατω NA SBL | πειλατω TH WH § 27:3
 παραδιδους | παραδους TH WH * 27:3 απεστρεψε | εστρεψε
 CT † 27:3 τοις | — CT † 27:4 αθων | δικαιον WH § 27:4
 ειπον | ειπαν NA SBL WH * 27:4 οψει | οψη CT † 27:5 εν
 τω ναω 98.3% | εις τον ναον CT 1.3% † 27:6 ειπον | ειπαν
 NA SBL WH

ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος Ἀγρὸς Αἵματος, ἕως τῆς σήμερον. ⁹ Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν διὰ Ἰερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος, Καὶ ἔλαβον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραήλ. ¹⁰ καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ συνέταξέ μοι Κύριος.

¹¹ Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔφη * αὐτῷ, Σὺ λέγεις. ¹² Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ † τῶν πρεσβυτέρων, οὐδὲν ἀπεκρίνατο. ¹³ Τότε λέγει αὐτῷ ὁ ‡ Πιλάτος, Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦσι; ¹⁴ Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς οὐδὲ ἐν ῥῆμα, ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.

¹⁵ Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον. ¹⁶ Εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον, λεγόμενον § Βαραββᾶν. ¹⁷ Συνηγμένων οὖν αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ * Πιλάτος, Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; † Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; ¹⁸ Ἦδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνου παρέδωκαν αὐτόν. ¹⁹ Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα,

§ 27:11 εστη | εσταθη CT * 27:11 αυτω | — NA SBL WH
 † 27:12 των | — CT PCK ‡ 27:13 πιλατος | πειλατος TH
 WH § 27:16 βαραββαν | ιησουν βαραββαν NA SBL * 27:17
 πιλατος | πειλατος TH WH † 27:17 βαραββαν | ιησουν του
 βαραββαν NA SBL | του βαραββαν WH

Μηδέεν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. ²⁰ Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν. ²¹ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμῶν εἶπεν αὐτοῖς, Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον, §Βαραββᾶν. ²² Λέγει αὐτοῖς ὁ *Πιλάτος, Τί οὖν ποιήσω Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν; Λέγουσιν †αὐτῷ πάντες, Σταυρωθήτω. ²³ Ὁ δὲ †ἡγεμῶν ἔφη, Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον, λέγοντες, Σταυρωθήτω.

²⁴ Ἴδὼν δὲ ὁ §Πιλάτος ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνεται, λαβῶν ὕδωρ, ἀπενίψατο τὰς χεῖρας *ἀπέναντι τοῦ ὄχλου, λέγων, Ἀθῶς εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος †τοῦ δικαίου τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε. ²⁵ Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς εἶπε, Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. ²⁶ Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδωκεν ἵνα σταυρωθῆ.

²⁷ Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συηγάγον ἐπ' αὐτόν ὄλην τὴν σπεῖραν· ²⁸ καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν, †περιέθηκαν

‡ 27:21 ειπον | ειπαν NA SBL WH § 27:21 βαραββαν | του βαραββαν CT * 27:22 πιλατος | πειλατος TH WH † 27:22 αυτω | — CT ‡ 27:23 ηγεμων | — CT § 27:24 πιλατος | πειλατος TH WH * 27:24 απεναντι | κατεναντι WH † 27:24 του δικαιου | — NA SBL WH ‡ 27:28 περιεθηκαν αυτω χλαμυδα κοκκινη | χλαμυδα κοκκινη περιεθηκαν αυτω CT

αὐτῷ χλαμύδα κοκκίνην. ²⁹ Καὶ πλέξαντες στέφανον ἕξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν ἐπὶ δεξιὰν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ κάλαμον *ἐπὶ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ· καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ †ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγοντες, Χαῖρε, ‡ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. ³⁰ καὶ ἐμπτύσαντες εἰς αὐτόν, ἔλαβον τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπτον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ. ³¹ Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτόν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτόν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, καὶ ἀπήγαγον αὐτόν εἰς τὸ σταυρῶσαι.

³² Ἐξερχόμενοι δὲ εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγγάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ. ³³ Καὶ ἐλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ᾧ ἔστι *λεγόμενος Κρανίου Τόπος, ³⁴ ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν †ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον· καὶ γευσάμενος οὐκ ‡ἤθελε πιεῖν.

³⁵ Σταυρώσαντες δὲ αὐτόν, διμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, §βάλλοντες *κληῖρον. ³⁶ Καὶ καθήμενοι ἐτήρουν αὐτόν ἐκεῖ. ³⁷ Καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν

§ 27:29 την κεφαλην | της κεφαλης CT * 27:29 επι την δεξιαν | εν τη δεξια CT † 27:29 ενεπαιζον | ενεπαιξαν CT ‡ 27:29 ο βασιλευς | βασιλευ CT § 27:33 ο | ος TR * 27:33 λεγομενος κρανιου τοπος | λεγομενον κρανιου τοπος PCK | κρανιου τοπος λεγομενος CT † 27:34 οξος | οινον CT ‡ 27:34 ηθελε | ηθελησε CT § 27:35 βαλλοντες | βαλοντες ANT PCK * 27:35 κληρον | κληρον ινα πληρωθη το ρηθεν υπο του προφητου διμερισαντο τα ιματια μου εαυτοις και επι τον ιματισμον μου εβαλον κληρον TR

αίτιαν αὐτοῦ γεγραμμένην, Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. ³⁸ Τότε σταυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησταί, εἷς ἐκ δεξιῶν καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων. ³⁹ Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτόν, †κινουῦντες τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, ⁴⁰ καὶ λέγοντες, Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, †κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. ⁴¹ Ὁμοίως §δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες μετὰ τῶν γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων *καὶ Φαρισαίων ἔλεγον, ⁴² Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύναται σῶσαι. †Εἰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστι, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, καὶ †πιστεύσομεν §ἐπ’ αὐτῷ. ⁴³ Πέποιθεν ἐπὶ τὸν Θεόν· ῥυσάσθω νῦν *αὐτόν, εἰ θέλει αὐτόν. Εἶπε γὰρ ὅτι Θεοῦ εἶμι υἱός. ⁴⁴ Τὸ δ’ αὐτὸ καὶ οἱ λησταὶ οἱ †συσταυρωθέντες †αὐτῷ ὠνείδιζον §αὐτόν.

⁴⁵ Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἕως ὥρας *ἐνάτης. ⁴⁶ Περὶ δὲ τὴν †ἐνάτην ὥραν †ἀνεβόησεν ὁ Ἰησοῦς

† 27:39 κινουντες | κεινουντες TH † 27:40 καταβηθι | και καταβηθι NA § 27:41 δε και | και NA SBL WH | — TH * 27:41 και φαρισαιων | — CT TR † 27:42 ει | — CT † 27:42 πιστευσομεν | πιστευσωμεν ANT § 27:42 επ αυτω | αυτω TR | επ αυτον CT * 27:43 αυτον | — CT † 27:44 συσταυρωθεντες | συνσταυρωθεντες TH WH † 27:44 αυτω | συν αυτω CT § 27:44 αυτον | αυτω TR * 27:45 ενατης | εννατης TR † 27:46 ενατην | εννατην TR † 27:46 ανεβοησεν | εβοησεν WH

φωνῆ μεγάλη, λέγων, Ἑὐλί, Ἑὐλί, *λιμὰ †σαβαχθανί; Τοῦτ' ἔστι, Θεέ μου, Θεέ μου, ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; ⁴⁷ Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ †εστῶτων ἀκούσαντες ἔλεγον ὅτι Ἑὐλίαν φωνεῖ οὗτος. ⁴⁸ Καὶ εὐθέως δραμῶν εἰς ἐξ αὐτῶν, καὶ λαβῶν σπόγγον, πλήσας τε ὄξους, καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν. ⁴⁹ Οἱ δὲ λοιποὶ *ἔλεγον, Ἄφες, ἴδωμεν εἰ ἔρχεται †Ἑλίας σώσων †αὐτόν. ⁵⁰ Ὁ δὲ Ἰησοῦς πάλιν κράξας φωνῆ μεγάλη ἀφῆκε τὸ πνεῦμα. ⁵¹ Καὶ ἰδού, τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη ὁριεὶς δύο ἀπὸ ἀνωθεν ἕως κάτω· καὶ ἡ γῆ ἐσειέσθη· καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν· ⁵² καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεώχθησαν· καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων *ἠγέρθη· ⁵³ καὶ ἐξεληθόντες ἐκ τῶν μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. ⁵⁴ Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηροῦντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισμόν καὶ τὰ †γενόμενα, ἐφοβήθησαν σφόδρα, λέγοντες, Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗτος.

§ 27:46 ηλι ηλι | ηλει ηλει TH | ελωι ελωι WH * 27:46 λιμα | λαμα TR | λεμα CT † 27:46 σαβαχθανι | σαβαχθανει TH WH ‡ 27:47 εστωτων | εστηκοτων CT § 27:47 ηλιαν | ηλειαν WH * 27:49 ελεγον | ειπαν WH † 27:49 ηλιας | ηλειας WH ‡ 27:49 αυτον 96.7% | αυτον αλλος δε λαβων λογηην ενυξεν αυτου την πλευραν και εξηλθεν υδωρ και αιμα WH 1.1% § 27:51 εις δυο απο ανωθεν εως κατω | απ ανωθεν εως κατω εις δυο NA SBL WH | εις δυο απ ανωθεν εως κατω TH * 27:52 ηγερθη | ηγερθησαν CT † 27:54 γενομενα | γνωμενα WH

55 Ἦσαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐτῷ, 56 ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σίωσῆς μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

57 Ὀψίας δὲ γενομένης, ἦλθεν ἄνθρωπος πλούσιος ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τοῦνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐμαθήτευσε τῷ Ἰησοῦ. 58 οὗτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ἠτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Τότε ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα. 59 Καὶ λαβὼν τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ ἐνετύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθαρᾷ, 60 καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ, ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλίσας λίθον μέγαν τῇ θύρᾳ τοῦ μνημείου, ἀπῆλθεν. 61 Ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου.

62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν Παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον, 63 λέγοντες, Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλάνος εἶπεν ἔτι ζῶν, Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. 64 Κέλευσον οὖν ἀσφαλισθῆναι τὸν τάφον

‡ 27:55 γυναικες | και γυναικες ANT PCK § 27:56 ιωση | ιωσηφ NA SBL WH * 27:57 εμαθητευσε | εμαθητευθη NA SBL WH † 27:58 πιλατω | πειλατω TH WH ‡ 27:58 πιλατος | πειλατος TH WH § 27:58 το σωμα | — CT * 27:59 σινδονι | εν σινδονι NA WH † 27:61 μαρια | μαριαμ CT ‡ 27:62 πιλατον | πειλατον TH WH

ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας· μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ σαύτου *νυκτὸς κλέψωσιν αὐτόν, καὶ εἴπωσι τῷ †λαῶ, Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χειρῶν τῆς πρώτης. ⁶⁵ Ἔφη †δὲ αὐτοῖς ὁ §Πιλᾶτος, Ἔχετε κουστωδῖαν· ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε ὡς οἶδατε. ⁶⁶ Οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν λίθον, μετὰ τῆς κουστωδίας.

28

¹ Ὅψε δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν σαββάτων, ἦλθε *Μαρία ἡ Μαγδαληνή, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον. ² Καὶ ἰδοῦ, σεισμὸς ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ Κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ, †προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον †ἀπὸ τῆς θύρας, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ. ³ Ἦν δὲ ἡ §ιδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν *ὡσεὶ χιῶν. ⁴ Ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτοῦ ἐσειίσθησαν οἱ τηροῦντες καὶ †ἐγένοντο ὡσεὶ νεκροί. ⁵ Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἄγγελος εἶπε ταῖς γυναιξί, Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε. ⁶ Οὐκ ἔστιν ᾧδε· ἠγέρθη γάρ, καθὼς εἶπε.

§ 27:64 αυτου | — WH * 27:64 νυκτος | — CT † 27:64 λαω | λαω οτι PCK ‡ 27:65 δε | — ANT CT § 27:65 πιλατος | πειλατος TH WH * 28:1 μαρια | μαριαμ NA SBL TH † 28:2 προσελθων | και προσελθων CT ‡ 28:2 απο της θυρας | — CT § 28:3 ιδεα | ειδεα CT * 28:3 ωσει | ως CT † 28:4 εγενοντο ωσει | εγενηθησαν ως CT

Δεῦτε, ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο †ὁ Κύριος.
 7 Καὶ ταχὺ πορευθεῖσαι εἶπατε τοῖς μαθηταῖς
 αὐτοῦ ὅτι Ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδοῦ,
 προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν
 ὄψεσθε· ἰδοῦ, εἶπον ὑμῖν. 8 Καὶ ὁξελθοῦσαι
 ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς
 μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς
 αὐτοῦ. 9 *Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαγγεῖλαι
 τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ ἰδοῦ, †Ἰησοῦς
 ἀπήντησεν αὐταῖς, λέγων, Χαίρετε. Αἱ δὲ
 προσελθοῦσαι ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας,
 καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ. 10 Τότε λέγει αὐταῖς
 ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγείλατε
 τοῖς ἀδελφοῖς μου ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν
 Γαλιλαίαν, ὅκαὶ ἐκεῖ με ὄψονται.

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοῦ, τινὲς
 τῆς κουστωδίας ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν
 ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ
 γενόμενα. 12 Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν
 πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε λαβόντες,
 ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις,
 13 λέγοντες, Εἶπατε ὅτι Οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
 νυκτὸς ἐλθόντες ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν
 κοιμωμένων. 14 Καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ
 τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν *αὐτόν, καὶ
 ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν. 15 Οἱ δὲ λαβόντες

‡ 28:6 ο κυριος | — CT § 28:8 εξελθουσαι | απελθουσαι CT

* 28:9 ως δε επορευοντο απαγγελαι τοις μαθηταις αυτου
 81.6% | — CT 11.6% † 28:9 ιησους | ο ιησους TR ‡ 28:9

απηνητησεν | υπηνητησεν CT § 28:10 και εκει | κακει ANT

BYZ CT TR * 28:14 αυτον | — TH WH

†τὰ ἀργύρια ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. Καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις μέχρι τῆς †σήμερον.

¹⁶ Οἱ δὲ ἔνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. ¹⁷ Καὶ ἰδόντες αὐτὸν προσεκύνησαν ἑαυτῶ· οἱ δὲ ἐδίστασαν. ¹⁸ Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέγων, Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ *γῆς. ¹⁹ †Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· ²⁰ διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. †Ἀμήν. §

† 28:15 τα | — WH † 28:15 σημερον | σημερον ημερας NA SBL WH § 28:17 αυτω | — CT * 28:18 γης | της γης NA SBL WH † 28:19 πορευθεντες | πορευθεντες ουν CT TR † 28:20 αμην | — CT § 28:20 The following scribal note is included in the colophons of many Greek manuscripts: Ἐξεδόθη μετὰ χρόνους ἡ' τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

Η Καινή Διαθήκη

The New Testament in Ancient Greek with critical text notes

Public Domain

Language: Ελληνικά (Greek, Ancient)

Translation by: Maurice A. Robinson

Contributor: Robert Adam Boyd

The Text-Critical Greek New Testament is based upon The New Testament in the Original Greek: Byzantine Textform 2018, compiled and arranged by Maurice A. Robinson and William G. Pierpont.

The following disclaimer is printed in the The New Testament in the Original Greek: Byzantine Textform 2018:

Anyone is permitted to copy and distribute this text or any portion of this text. It may be incorporated in a larger work, and/or quoted from, stored in a database retrieval system, photocopied, reprinted, or otherwise duplicated by anyone without prior notification, permission, compensation to the holder, or any other restrictions. All rights to this text are released to everyone and no one can reduce these rights at any time. Copyright is not claimed nor asserted for either the preface, notes, or the new and revised form of the Greek NT text of this edition, nor for the original form of such as initially released into the public domain by the editors, first as printed textual notes in 1979, continuous-text electronic form 1986–present, and in published editions from 1991, 2005, and 2010.

The permitted use or reproduction of the Greek text or other material contained within this volume (whether by print, electronic media, or other form) does not imply doctrinal or theological agreement by the present editors and publisher with whatever views may be maintained or promulgated by other publishers. For the purpose of assigning responsibility, it is requested that the present editors' names and the title associated with this text as well as this disclaimer be retained in any subsequent reproduction of this material.

2024-03-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Apr 2024 from source files dated 23 Apr 2024

e8df933b-03a4-5add-853f-51a05e168973